

A Kúria a Jókay és Társa Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Simon Emese és dr. Jókay István ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Paraizs József ügyvéd által képviselt alperes ellen kártérítés megfizetése iránt a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróságon 8.M.195/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.155/2014/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által előterjesztett felülvizsgálati kérelem folytán - a 2015. július 1-jén megtartott tárgyaláson - meghozta a következő

i t é l e t e t :

A Kúria a Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.155/2014/6. számú ítéletének az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részére vonatkozó rendelkezését nem érinti, a jogerős ítéletet abban a részében, amelyben a Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 8.M.195/2010/260. számú ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és a felperes keresetét egészében elutasította, részben - az állam által előlegezett költség, valamint a perköltség és illeték viselése tekintetében teljes körben - hatályon kívül helyezi, a közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletét részben megváltoztatja és az alperes marasztalásának összegét - ezen összeg tekintetében az elsőfokú ítéletet helybenhagyva - 1.296.002.820 (egy milliárd - kétszázkilencvenhat millió-kétezer-nyolcszázhusz) forintba és annak 2008. szeptember 30-tól a kifizetésig járó időre a késedelemmel érintett naptári félévet megelőző félév törvény szerinti napján érvényes jegybanki alapkamatnak megfelelő késedelmi kamatára leszállítja. Ezt meghaladóan a jogerős ítéletnek a felperes keresetét elutasító részét hatályában fenntartja.

A felperes által fizetendő állam által előlegezett költség összegét 1.900.390 (egy millió-kilencszázezer-háromszázkilencven) forintban, az együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárás illetékét 4.954.928 (négy millió-kilencszázötvennégyezer-kilencszázhuszonnyolc) forintban állapítja meg, amelyből a felperes 3.400.000 (három millió négyszázezer forintot lerótt, ezért további 1.554.928 (egy millió- ötszázötvennégyezer-kilencszázhuszonnyolc) forint illeték megfizetésére köteles.

Az alperes köteles 15 nap alatt 30.000.000 (harminc millió) forint és 8.100.000 (nyolc millió egyszázezer) forint áfa együttes első-, másodfokú és felülvizsgálati eljárási rész költséget a felperesnek megfizetni.

A fennmaradó költséget és illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s

A felperes gazdasági társaság Magyarország egyetlen, korszerűen felszerelt, melegen hengerelt betonacélt, köracélt, hengerhuzalt és hegesztett betonacélt, síkhálót gyártó és értékesítő üze. A M. A. GmbH. & Co. KG. 1997. május 23-án vásárolta meg az Ó. A. Kft.-t, ezzel a felperes a M. A. GmbH. & Co. KG. cégcsoport tagja lett. A perbeli időszakban a gazdasági társaság üzletrészenek 80,5 %-a a M. A. GmbH. & Co. KG., míg 19,5 %-a az L. L. S. GmbH. tulajdonában állt.

Az alperes 2008. február 4. és 2008. október 27. között az alperes ügyvezetője volt, aki a tisztségét 2008. február 4. és augusztus 31-e között megbízásos jogviszonyban látta el, majd 2008. szeptember 1-től - a perbeli eseményeket megelőzően, július 4-én aláírt munkaszerződés alapján - munkaviszonyban. Az alperes munkavállalóként munkát ténylegesen a 2008. szeptember 1-től október 3-ig terjedő időszakban végzett, ezt követően szabadságon volt, 2008. október 17-én tartott rendkívüli taggyűlésen a taggyűlés a munkavégzés alól felmentette, október 27. napjával pedig munkaviszonyát rendkívüli felmondással megszüntette, az ügyvezető tisztségéből pedig egyidejűleg visszahívta. A rendkívüli felmondás tárgyában folyamatban volt munkaügyi perben a bíróság a munkavállaló (jelen per alperese) keresetét jogerősen elutasította, a jelen per alapjául szolgáló magatartásától eltérő munkaviszonyból származó lényeges és jelentős mértékű vétkes kötelezettségszegést megállapítva. A jogerős ítéletet a Legfelsőbb Bíróság Mfv.I.10.218/2010/9. számú ítéletével hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban irányadó tényállás szerint az alperes az ügyvezetői tevékenységét a 2008. február 4-től április 4-ig tartó két hónapban önállóan és teljes hatáskörrel látta el. 2008. április 1-től mellette munkaviszony keretében F. D. lett ügyvezető, aki az értékesítési feladatokért volt felelős, 2008. április 15-től pedig M. A., aki a társaság egyik tulajdonosának a M. A. & Co. GmbH.-nak egyik tulajdonosa és képviselője volt. M. A. az ügyvezetői bejegyzése ellenére a perbeli időszakban nagyobb részt N.-ban tartózkodott, nem működött közre aktívan a napi operatív ügyek intézésében.

Az alperes, mint ügyvezető hatásköre és felelőssége 2008. április 1-jét követően az értékesítést kivéve a felperesi társaság teljes működésére kiterjedt. Tevékenységét a megbízási jogviszony keretében havi 50.000 forint és 10.000 euró díjazás ellenében látta el, míg a munkaviszonya fennállása alatt havi 2.852.960 forint volt a személyi alapbére. A M. A. & Co. GmbH. cégcsoportához tartozó cégek vonatkozásában a cégvezetőkre és az ügyvezetőkre a cégcsoportnak biztosítási kötvénye volt. Az alperes munkaszerződésének 11. pontja külön rendelkezést tartalmaz a felelősségbiztosításról. E szerint: „Munkáltató vállalja, hogy a munkavállaló javára a munkavállaló által fogadott formában és tartalommal a munkaviszony időtartamára, valamint az annak megszűnését követő legalább egy évig vezető tisztségviselők javára szóló felelősségbiztosítást köt, és ennek minden költségét vállalja”.

A hulladékbeszerzésekre vonatkozó feladatkörben az alperes kizárólagos hatáskörrel és jogkörrel rendelkezett. A hulladékbeszerzés biztosítja a felperesi társaság gyártó tevékenységét. A hulladékbeszerzéshez azonban elengedhetetlenül szükséges volt a pénzügyi háttér, a gazdálkodó szervezet likviditásának vizsgálata is, amely szintén az alperes, mint ügyvezető kizárólagos hatáskörébe tartozott.

A felperesi gazdasági társaság - a Df. Zrt. és a D. Zrt.-től eltérően, melyek ötvöztött acélt állítanak elő - betonacélt és húzott drótot gyárt. A felperesnél a buga az acélmű végterméke, egyúttal félkész termék, a hengermű kiinduló alapanyaga. A felperesi gazdasági társaság acélgyártó tevékenységéhez különféle alapanyagokra van szükség, amely a felperesi készterméknél akár 50-80 %-át képezheti a gyártott késztermék árának. Így az önköltség meghatározó hányadát az alapanyagként felhasznált acélhulladék jelenti.

A M. A. & Co. GK. cégcsoport közel 50 céggel rendelkezik Európa különböző országaiban. A magyarországi Ó. A. Kft. a nagyobb mértékűek közé tartozik, Magyarországon a cégcsoporthoz az Ó. A. Kft.-n kívül az A. B. Kft. és a K. Kft. tartozik. Szintén a cégcsoporthoz tartozik az A. Kft. Utóbbi két kft.-ben nem az Ó. Kft. a tulajdonos, hanem a M. A. GmbH. & Co. GK. A magyarországi piacon az Ó. Kft. dominánsabb az A. B. Kft. és a K. Kft.-hez képest. A két kisebb gazdasági társaság elsődleges feladata az Ó. Kft.-t az acélgyártáshoz szükséges alapanyaggal, hulladékkal ellátni. A hulladék iránya, mozgása kizárólag a felperesi gazdasági társaság felé történik, a felperesi kft., mint végfelhasználó hulladékot már nem értékesíthet, tovább nem adhat.

Az adott hónapra előirányzott termelési terv és gyártási program megvalósításához szükséges beszerezni a tervekbe foglalt

hulladékmennyiséget és az ahhoz szükséges megfelelő minőséget. A H. vezetője műszakilag megadja, hogy mennyi félkész termékre van szükség, és ez alapján összeállítja a hengerelési tervet, vagyis a hengermű termelési tervét. Az A. vezetővel történt egyeztetés után kerül megjelölésre, hogy mennyi a hulladékszükséglet. Ily módon az A. vezetője továbbítja az igényeket, a már termelési tervben szereplő hulladékszükségletet a H. felé.

2008. március 12-t követően a beszerzési tevékenységet az alperes vette át, akkor még asszisztensi jogkörrel rendelkező Sz. T.-val együtt, aki 2008. május 20-tól a beszerzés vezetőjeként dolgozott. A beszerzés körében a műszaki szakemberek által megadott szükségletet követően a felperesi társaság közölte az árait minőségenkénti bontásban, hogy milyen minőségűért mennyit adna. Ez egyaránt árközlésként és megrendelésként is funkcionált. Ezt követően az adott hulladékcégek körbejárták a beszállítóikat és megtudták, mennyi az a mennyiség, amit biztosan szállítani tudnak. Ez egyfajta ajánlat volt a felperesi társaság felé, amit követően a felperes nem írt újabb megrendelőt, hanem lényegében a beszállítók visszaigazolásával a szállításra vonatkozó szerződés létrejött. A szállítók bizonyos esetekben, illetve hónapokban előre nem tudták megmondani, milyen mennyiséget fognak szállítani, vagy az általuk szolgáltatott adatok sokat változtak, ezért legtöbbször nem is adtak írásos visszajelzést arról, hogy mennyit fognak szállítani. Ezek alapján a kétoldalú szerződés hiányában a megrendelés és annak visszaigazolása együttesen volt a szerződés erejű okmánynak tekinthető.

2008. márciusát megelőző időszakban a felperesi kft.-nél egy 40 MWA névleges villamosteljesítményű transzformátor működött, ami körülbelül 29 ezer tonna/hónap folyékony acél gyártását tette lehetővé. Ezt a transzformátort 2008. március 2. és 12.-e közötti időszakban cserélték le egy nagyobb, 65 MWA névleges villamosteljesítményű transzformátorra. Ez a növelt olvasztókapacitás, mintegy 15-20 %-os termelésnövelést tette lehetővé, azaz az olvasztókapacitás 33-35 ezer tonna/hónap értékre növekedett, aminek a hulladékigénye 41.160 tonna/hónap. A 35 ezer tonnás termelési kapacitás egyúttal azt is jelentette, hogy bármilyen megrendelési volumentől függetlenül a felperes egy hónapban 35 ezer tonnánál többet gyártani fizikailag nem tudott.

A 2008. márciusban lezajlott kapacitásnövelést eredményező beruházást követően az a folyamatos termelést biztosító és egy hétre szükségyszerűen rendelkezésre álló stratégiai készlet szint, amely a folyamatos gyártást biztosítani tudta, a perbeli szakvélemény szerint 2008. februártól október 31-ig terjedő időre heti 4000 tonna volt. Az egészséges késztermék készlet szint, amelyből a vevők kiszolgálhatóak és amelynek a megrendelés készletállományánál 20-30 %-kal többnek nem lett volna szabad

lennie, 15 ezer tonna volt. A felperesi hulladéktárolási kapacitás a vásárolt hulladék minőségétől is függően a felperesi hulladéktároló bunkerek térfogatával együttesen körülbelül 5-9 ezer tonna volt.

Az alperesnek az ügyvezetői tevékenységének megkezdését követően markáns elképzelései voltak a magyarországi hulladékpiac megreformálására és a felperesi társaság hulladékpiacon való térnyerésére vonatkozóan. Az alperes igyekezett megfelelni annak a várárkhoz, amely M. A.-tól induló kezdeményezés volt, amely a felperesi társaság dominanciájára épült volna. Az alperes igyekezett kiterjeszteni a hulladék szükségleteinek felvásárlását az A. csoportcégein keresztül. Ennek okát abban jelölte meg, hogy amennyiben a havi hulladékszükséglet 50 %-át sikerül saját cégeken keresztül felvásárolni, el lehet kezdeni lenyomni a hulladék piaci árát. A korábbi gyakorlat ugyanis az volt, hogy a felperes részére hulladékárakat a szállítók diktálták és ezen kívánt változtatni az alperes. Ennek körében biztatta az A. B. Kft. és a K. Kft. vezetőit 2008. június végén arra, hogy a havi hulladék szükségleteken belül, de még azon túl is hozzanak annyi hulladékot, amennyit csak tudnak, és hónapról hónapra növeljék saját piaci részesedésüket a hulladék felvásárlásában. Erre az értekezletre a 2008. július hónapra történt megrendelések leadását megelőzően került sor. Ezt követően az A. B. és a K. Kft. a felperesi kft. dominanciájára tekintettel ezt tudomásul vették és szállításaikat ehhez igazították. Mindehhez írásos megrendelést a felperesi kft. nem bocsátott ki, de szóbeli megállapodás alapján nem is volt szükséges, miután a beérkezett mennyiség ellenértékét a felperesi társaság minden esetben maradéktalanul megfizette a hulladék beszállítók részére.

2008-ban továbbá az alperes tervezte egy 100.000 tonnát elérő acélhulladék pufferkészlet beszerzését két időpontban, egyrészt márciusban, és még mielőtt az árak tetőznének, június-július hónapban. Álláspontja azt volt, hogy így lehet kiküszöbölni a magas hulladékár kockázatot, ekkor azonban a felperesi társaság pénzügyi helyzete ezt nem engedte meg, ekkor a kisebb tartalék felvásárlás érdekében az alperes tárgyalásokat folytatott A. úrral.

2007. évben a hulladékárak májusban tetőztek, 2007. évben a legmagasabb ár 53.429 forint/tonna volt. 2008. évben az acélhulladék árakat illetően jelentős ármozgás történt. Az acélhulladék ára egy tonnára számítva 2008. januárban 54.188 forint, februárban 58.083 forint, márciusban 57.730 forint, áprilisban 68.241 forint, májusban 84.774 forint, júniusban 90.801 forint, júliusban 88.462 forint, augusztusban 78.096 forint, szeptemberben 60.225 forint, októberben 51.247 forint, novemberben 33.732 forint, decemberben 37.309 forint volt. Az acélhulladék árak emelkedése a késztermékek árának emelkedését is „maga után húzza”, ez a tendencia fordítva is igaz. Az acélhulladék árának csökkenése

a késztermék árának csökkenését is késleltetve „maga után vonja”, ugyanakkor a felperes gyártási profiljába tartozó termékeknel az önköltségi ár 50-80 %-át teszi ki, az ahhoz szükséges alapanyagok és a személyi tényezők. Az árkövetés az alapanyag és a késztermék árában periodikus csúszással jelenik meg, a kereslet-kínálat szabályainak megfelelően. Tehát az acélhulladék áresést a késztermékek árcsökkenése követi bizonyos időeltolódással, így arra számítani, hogy az esetlegesen drágán vásárolt hulladékból drágán eladható terméket lehet gyártani, a perbeli szakvélemények szerint nem okszerű.

Az alperes az acélhulladék megrendelések során két dolgot vett figyelembe: a készáru megrendelésállományt és a havi termelési kapacitást, valamint egy heti hulladék szükségletet, melyet 10.850 tonnában számított.

A hulladék beszerzésre vonatkozó árközlők és a következő hónapra vonatkozó hulladék megrendelések az adott hónapot megelőző hónap utolsó napján véglegesítődtek és mindig az azt követő teljes hónapra került leadásra a megrendelt hulladékmennyiség. 2008. júliusban a hulladék megrendelésre két részletben került sor, két kéthetes intervallumokat alapul véve. 2008. július hónapra az alperes mindösszesen 41.050 tonna acélhulladékot rendelt meg, melyből a beszállítók 36.850 tonnát igazoltak vissza. 2008. júliusában azonban ténylegesen 59.806,54 tonna acélhulladék érkezett be a felperesi társasághoz, amely a megrendelt 41.050 tonnás acélhulladék megrendeléshez képest is több mint 18 ezer tonnás többletet jelentett. Ez a jelentős túlszállítás a M. C. Zrt. által rendelkezésre bocsátott vagonok számát tekintve óriási vagontorlódást eredményezett, oly mértékben, hogy 2008. július 31-én 192 darab vagon, körülbelül 10 ezer tonnányi acélhulladék kirakatlanul várakozott az Ó. A. Kft. telephelyén kívül, a nyílt pályán. Az alperes 2008. július közepén adta le a júliusra vonatkozó második részletű acélhulladék megrendeléseket, egyúttal a K. Kft.-t a korábbi megrendelt mennyiség 2000 tonnával való növelésére utasította. A K. Kft. ezért a beszállításait átütemezni volt kénytelen, és az egyébként eredetileg más irányba induló szállítmányait az alperes felhívására az O. Kft. felé ütemezte át, így a K. Kft. minden lehetőséget megmozgatva 9500 tonna hulladékot tudott szállítani. Miután ebben a felek megállapodtak, a felperes beszerzési igazgatója, a beszerzések körében az alperes helyettese, Sz. T. 2008. július 22-én arról tájékoztatta a K. Kft. képviselőjét, hogy júliusi áron összesen 9500 tonna hulladékot fog átvenni, ezen felüli mennyiségért augusztusi árat fog fizetni, augusztus 5-én pedig már arról tájékoztatták a K. Kft.-t, hogy csak 8000 tonna mennyiségért fizet a felperes júliusi árat, az a fölötti mennyiséget augusztusi áron fogja átvenni. Ezt a K. Kft. ügyvezetője egyoldalú és jogszerűtlen szerződésmódosításnak tekintette, és ekkor fordult M. A.-hez, mint

tulajdonosi képviselőhöz. M. A. 2008. augusztus 12-én e-mailjében annyit válaszolt és akként döntött, hogy támogatja, hogy csak a szerződéses mennyiségek, 9500, illetve 10.000 tonnáig kerüljenek magasabb júliusi árakon kifizetésre. Ténylegesen a 2008. júliusában beérkezett 59.806,54 tonna acélhulladék mennyiségből mindösszesen 8.348,07 tonna került augusztusi, már alacsonyabb áron átvételre. Július hónap végén a felperesi társaság acélhulladék zárókészlete 24.030 tonna volt. Erre tekintettel az alperes először augusztus hónapban megpróbálta korrigálni az acélhulladék megrendelést, ezért az előre tervezett mennyiséghez képest kevesebb, 20.268 tonna acélhulladékot rendelt meg. Ebből a 27.450 tonna visszaigazolást követően ténylegesen 22.691,07 tonna érkezett be. A szeptemberi 49.600 tonnás acélhulladék megrendelésből 35.050 tonna visszaigazolást követően ténylegesen 38.508,39 tonna érkezett be, októberre pedig 38.500 tonna megrendelésre ugyanezen mennyiség visszaigazolását követően 39.462,57 tonna acélhulladék érkezett be.

A felperes keresetében kártérítés megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Munka Törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (Mt.) 192/A. § (1) bekezdése, a gazdasági társaságokról szóló 2006. évi IV. törvény (Gt.) 30. § (2) bekezdése, valamint a Polgári törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (Ptk.) 318. § (1) bekezdése és 339. § (1) bekezdése alapján.

Arra hivatkozott, hogy az alperes vezető állású munkavállalóként az ügyvezetői tevékenységéhez kötődően kárt okozott. E körben a felperes három különböző károkozó magatartást jelölt meg:

1. 2008. júliusban az acélhulladék árak tetőzésekor az alperes a termelési tervben előirányzott mennyiség másfélszeresét, majdnem 60.000 tonna acélhulladékot vásárolt. A 2008. júliusi indokolatlanul nagy mennyiségű hulladék beszerzést követően 2008. szeptemberben és 2008. októberben is indokolatlanul több acélhulladékot szerzett be a termelési és az értékesítési szükségleteket figyelmen kívül hagyva. Módosított keresete szerint ez alapján 1.514.581.622 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

2. A felperesnek az indokolatlanul nagy mennyiségű hulladék beszerzéséből további költségei keletkeztek, különösen a M. C. Zrt. részére fizetendő raktározási költség, az úgynevezett kocsiállás pénz. A felperes üzemében a 2008. júliusban beérkezett, kimagaslóan nagy mennyiségű acélhulladék egyidejű kirakodására és tárolására nem volt meg a megfelelő fizikai lehetőség, ezért a M. C. Zrt. vagonjainak az üzem előtt kellett várakoznia. A vagonok várakozási idejét a M. C. Zrt. a felperesnek kiszámlázta, amit a felperes ki is egyenlített. Az indokolatlanul beszerzett acélhulladékkal kapcsolatosan keletkezett további költség összegét a felperes 7.876.354 forintban jelölte meg.

3. A felperes az indokolatlan árfolyam rögzítésből eredő kárát - amely nem képezi a felülvizsgálati eljárás tárgyát - 176.013.770 forint összegben kívánta érvényesíteni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, illetve vagyilagosan legalább 50 %-os kármegosztás megállapítását.

Az alperes viszontkeresetet terjesztett elő annak megállapítása iránt, hogy a felperes megszegte a munkaszerződést, amikor elmulasztott a biztosítóval felelősségbiztosítási szerződést kötni, amely kérdés már a felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képezi.

A Miskolci Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság a 8.M.195/2010/260. számú ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 1.521.276.526 forintot kártérítés címén, és ezen összegből 1.514.581.622 forint után 2008. július 5-től fennálló törvényes késedelmi kamatát, 6.694.904 forint után 2008. szeptember 30-tól fennálló késedelmi kamatát, valamint 95.250.000 forint áfa-át is tartalmazó perköltséget. Ezt meghaladóan a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítélete indokolásában hangsúlyozta, hogy a hulladék beszerzésért a perbeli időszakban kizárólagosan az alperes felelt. Megítélése szerint az értekezletek, telefonos megbeszélések nem voltak alkalmasak arra, hogy a bíróság arra vonjon le következtetést, hogy M. A. ügyvezetőként bármely ügyműködésben napi rendszerességgel részt vett. A kontrolling csoporttól a n.-i pénzügyi központba küldött napi jelentések sem voltak alkalmasak annak megállapítására, hogy M. A. napi operatív ügyek intézéséhez naprakész információval rendelkezett. A kontrolling csoporttól érkező napi jelentések rendeltetése ugyanis az volt, hogy azt a n.-i központban a napi jelentésekből összesített formában, havi jelentésben rendezzék, és a minden hónap első péntekén megtartott vezetői értekezlet elé vigyék, amelyen nemcsak a felperes, hanem más gazdasági társaságok ügyvezetői előtt is ismertették a tartalmát. Éppen ezért a beszerzett hulladékmennyiségekkel, akár a készáru megrendelésekkel kapcsolatos napi jelentések nem voltak alkalmasak annak bizonyítására, hogy M. A.-nek a hulladék beszerzés területére irányítási jogosultsága volt.

Az elsőfokú bíróság megállapítása szerint a hulladék beszerzésért felelős ügyvezető hatásköre és felelőssége az, hogy a termelési tervben megadott mennyiségek és minőségek vele történt közlését követően vesse össze a társaságnál rendelkezésre álló hulladékmennyiségeket és ahhoz igazítsa a ténylegesen szükséges beszerzendő hulladékmennyiséget minőségenkénti bontásban. A beszerzésért felelős ügyvezetőnek joga és egyszersmind kötelessége

is volt felülrni a termelési tervben szereplő mennyiségeket, amennyiben úgy ítélte meg, hogy a rendelkezésre álló információk alapján a készáru megrendelésállománya csökkent, a telephelyen már megtalálható acélhulladék mennyiség miatt a termelési tervben foglalt mennyiség szintén csökkenthető, ha az egyébként növekvő mennyiségű készáru állomány miatt teljesen felesleges termelni.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítéletében foglaltak szerint az alperes legnagyobb felelőssége abban állapítható meg, hogy teljes egészében félreértelmezte a részére megküldött adatokat, az Auftragbestand táblázatot, noha azt saját maga által igazolt módon mindennap megkapta. A helytelenül értelmezett adatok késztették arra az alperest, hogy a radikálisan emelkedő hulladékárak mellett teljes kapacitáson működtesse az üzemet, miközben a készáru megrendelés folyamatosan csökkent, míg júliusban 30.182,46 tonna volt, addig a következő hónapokban: augusztusban 25.576,39 tonna, szeptemberben 13.254,31 tonna, októberben 12.910,26 tonna, mindeközben pedig a készáru készlet folyamatosan emelkedett: júliusban 24.755 tonna, augusztusban 31,559 tonna, szeptemberben 34.995 tonna, októberben 47.079 tonna volt.

Az alperesnek a 2008. márciusi kapacitásnövekedést célzó beruházást követően azzal kellett, vagy kellett volna tisztában lennie, hogy a felperes gyártókapacitása minden körülmények között 35 ezer tonna, a kapacitásnövelés a 30 %-ot nem éri el. A készáru megrendelés állomány 2008. június és július hónapban pontosan ehhez a mértékhez igazodott, és a műszaki szakemberek által összeállított termelési terv sem tartalmazott 35.000 tonnánál nagyobb nagyságrendű mennyiségeket. Ennélfogva a hulladék beszerzésért felelős ügyvezető a saját maga által kimunkált táblázatban feltüntetett és 2008. júliusára 47.000 tonnás hulladék megrendeléssel is már lehetőséget teremtett egyfajta túlszállításra, azt követően pedig a túlszállítások átvételével összefüggésben kár bekövetkeztére.

Minthogy a hulladék beszerzésért felelős ügyvezető egyszersmind az értékesítést leszámítva a pénzügyi területekért is felelős volt, az alperesnek egyetlenegy szempontot kellett volna szem előtt tartania, azt, hogy a legyártott termékek önköltségi ár alatt nem értékesíthetők. Az alperes helyett ezt F. D. értékesítési vezető saját hatáskörben szem előtt tartotta, mert a rekord magas áron vásárolt hulladékból csak két hónapig, 2008. májusától 2008. július közepéig legyártott késztermékeknek volt valóban olyan magas ára, amelyet érdemes volt értékesíteni. Azt követően azonban az acélhulladék árának csökkenését követően már önköltségi ár alatt a drága alapanyagból gyártott késztermék piaci nyereséggel nem volt értékesíthető. F. D. értékesítési ügyvezető ezeket az önköltségi ár alatti értékesítéseket úgy igyekezett elkerülni és az ebből adódó veszteségeket minimalizálni, hogy a késztermék megrendelőkkkel, a vevőkkel különféle ártárgyalásokba kezdett, és megállapodásra

igyekezett jutni a szerződés teljesítése körében, egyedi ártárgyalások véghezvitelével. Noha az alperes ezt a jelenséget látta és tudta is, hiszen saját maga nyilatkozta, hogy 2008. júliusától ezt a tulajdonos felé közölte, amihez képest többet nem tehetett, újra és újra gyártásba bocsátott olyan tételeket, amit már nem lett volna szükséges még egyszer legyártani, hiszen a felperesnél a készletekben rendelkezésre állt. Így önmagában a meglévő készletekből ki lehetett volna szolgálni a vevőket, a gyártás tehát egyértelműen felesleges és költséges döntés volt.

Az elsőfokú bíróság szerint szintén téves volt az alperes azon elgondolása, hogy egyheti további hulladék szükségletnek megfelelő hulladékmennyiség álljon rendelkezésre a felperesnek, téves az is, hogy az alperes ezt a mennyiséget 10.850 tonnában adta meg. A közigazgatási és munkaügyi bíróság megítélése szerint ez a két összetevője az alperest motiváló üzleti döntéseknek, amely azonban az alperest teljes tévútra vitte.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a felperes álláspontját elfogadva azt állapította meg, hogy a felperes részére szállított acélhulladék az Ó-C. Állomáson való áthaladás időpontjával minősült beérkezettnek. Így az alperes álláspontjával szemben, amely a telephelyen való kirakodást tekintette a beérkezés időpontjának, és az acélhulladékkal való rendelkezése időpontjának, a bíróság a felek között, a szállítók és a címzett között hosszú évek során kialakult szokásos üzleti gyakorlat alapján az Ó-C. Állomáson való áthaladást fogadta el a fuvarfeladat teljesítéseként, az acélhulladék mennyiség beérkezésének időpontjaként, így a fuvarlevél lepecsételésével egyidejűleg a vagonok kirakodására rendelkezésre álló 24 óra kezdő pontjának.

A szerződés teljesítésének helye és ideje meghatározásának azért volt döntő jelentősége, mert állást kellett foglalni abban a kérdésben, hogy bármely szállító vonatkozásában felmerülő túlszállítás, tehát szerződéses mennyiségen felüli szállítás esetén milyen lehetőségei voltak, lehettek a címzetteknek, a címzettet képviselő hulladék beszerzésért felelős ügyvezetőnek, annak érdekében, hogy a túlszállításokkal kár ne következzen be. E körben az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy a címzett kiszolgáltatási akadály, nevezetesen a szerződéses mennyiségen felüli szállítás esetén az átvételt megtagadhatja. Erre pedig kétségtelenül csak az Ó-C. Állomáson való áthaladás időpillanatáig, a fuvarlevél lepecsételéséig van lehetőség. Amikor a szállítmányok az Ó-C. Állomáson áthaladtak, azt követően a szállítmányok a felperes rendelkezése alatt állnak és a felperes birtokába kerülnek, így ezeket a vagonokat visszaküldeni már nem lehetett, az csak a felperes oldalán megnyilvánuló többletköltséggel lett volna kivitelezhető, így a felperes az Ó-C.-en való áthaladást követően a hozzá megérkezett szállítmányokkal már semmit nem tehetett, az

átvettnek minősült, amiért fizetnie kellett.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapítása szerint az alperesnek a M. A. GmbH. & Co. KG-hez tartozó, tehát kapcsolt vállalkozások tekintetében élnie kellett volna a hulladékszállítmányok átvételének megtagadási jogával, a perben nem volt bizonyítható, hogy M. A. tulajdonosi érdeke azt kívánta volna, hogy a túlszállításokat a kapcsolt vállalkozások részéről ösztönözze vagy tűrje annak érdekében, hogy a veszteség csak az O.-nál keletkezzen.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság álláspontja szerint M. A. nem utasította az alperest, a kettejük közötti kapcsolattartás és e-mailváltásban megnyilvánuló kommunikáció nem volt alkalmas arra, hogy az alperes feladatkörébe tartozó hulladékbeszerzés területére tényleges beavatkozást testesítsen meg.

Az elsőfokú bíróság nem értett egyet azzal az alperesi érveléssel, mely szerint a kárenyhítési kötelezettség körében M. A.-t terhelte a felelősség, mert M. A. akár 2008. július végén, akár 2008. augusztus 4-ei e-mailváltásból értesült, hogy mintegy 200 vagon áll kirakatlanul, ez a mennyiség ezen időpontban, mivel az Ó-C. Állomáson már áthaladt, beérkezettnek minősült. Miután az alperes 2008. október 3-áig a munkahelyén jelen volt, így sem a 2008. augusztus végén szeptemberre leadott, sem a 2008. szeptemberben, illetve október 3-áig októberre leadott hulladék megrendelések vonatkozásában a másik két ügyvezetőnek, F. D.-nek és M. A.-nek a hulladék beszerzés területén nem volt döntési lehetősége és jogosultsága.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság megítélése szerint az alperes károkozó magatartása nemcsak a 2008. júliusi indokolatlanul nagy mennyiségű hulladék beszerzés tekintetében, valamint az augusztus 12-ig kimutatható kocsiállási pénztöbblettel összefüggésben merült fel, hanem a 2008. szeptember és október hónapokban történt indokolatlanul nagy mennyiségű hulladék megrendelés tekintetében is, hiszen a szakvéleményekből is megállapíthatóan 2008. szeptember és október hónapban is túlszállítással, indokolatlanul több hulladék érkezett be, amely vonatkozásában ugyancsak alperes tehető felelőssé. Nem találta alaposnak az elsőfokú bíróság az alperes kimentésre irányuló hivatkozását, mert az alperes a perben nem tudta sikerrel bizonyítani, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az alperes a felperes működésével összefüggő adatokból oly mértékben vont le téves következtetést, amely a szakmai hozzáértés hiányán túl súlyos fokú gondatlanságot is megvalósított.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság a perbeli szakvélemények alapján állapította meg a kár mértékét. Elfogadta a szakértők által

alkalmazott gördülő kárszámítást, melyet az indokolt, hogy mindig az adott hónap megrendelési állományából, késztermék készletéből és hulladék készletéből kiindulva lehet meghatározni minden egyes hónapra az éppen szükséges igényt, és ha van, akkor különbözetként a következő, és az adott hónap acélhulladék átlagár különbözetével történhet az indokolatlan hulladékátvételből adódó kár számítása, melyet az elsőfokú bíróság a 247. sorszám alatti szakértői vélemény kiegészítés alapján 1.514.581.622 forintban állapított meg.

A kocsiállás pénzzel felmerülő kár vonatkozásában az elsőfokú bíróság értékelte a 134. sorszám alatti szakértői véleményben foglaltakat, mely szerint 2008. július és augusztus hónapban a nagy összegű, a felperes által összesen 51.061.351 forintban megjelölt kocsiállás pénz vonatkozásában nem lehet kétséget kizáróan állást foglalni a tekintetben, hogy mely vagonoknál keletkezett kocsiállás pénz túlszállítás miatt, hiszen lehet, hogy egy rendes szállítmány is várakozni kényszerül azért, mert bár az a szállítmány nem, de az előtte álló szállítmány túlszállítást tartalmaz. Így K. K. igazságügyi szakértő is akként foglalt állást, hogy önmagában a minden évben keletkező kocsiállás pénz még kár bekövetkezésére nem utal. A 2008. július 31-ig feltorlódott 192 kirakatlan vagon vonatkozásában felperes maga jelölte meg 2008. augusztus 12. napját azon végpontnak, amikor a felhalmozódott vagonok kirakodása végül befejeződött, és az azt követő időben hasonló jelenség már nem következett be. Így a tárgydőszak az igényérvényesítés vonatkozásában az elsőfokú bíróság megjelölése szerint 2008. augusztus 12-ig terjedő időszak lehet. Ehhez képest vizsgálta az elsőfokú bíróság, hogy a tárgyévet közvetlenül megelőző év azonos időszakában, tehát 2007. február 1-től 2007. augusztus 12-ig terjedő időszakban a felperes milyen összegű kocsiállás pénzt fizetett ki. A két azonos tárgydőszakban felmerült kocsiállás pénzt egymásból kivonva a különbözetként jelentkező összegből levonásba helyezte a M. A. R. S. társaságra áthárított kocsiállásdíj összegét. A végeredményként így jelentkező 7.876.357 forintot az elsőfokú bíróság 15 %-kal csökkentve határozta meg a kocsiállás pénzzel felmerülő kár összegeként 6.694.904 forintot, amely tekintetében megállapította az alperes teljes felelősségét, mert az alperes meggondolatlanul és mindenféle óvintézkedés meghozatala nélkül hagyta a felpereshez bezúdulni 2008. július hónapban a mindösszesen 59.806,54 tonna acélhulladékot.

A közigazgatási és munkaügyi bíróság az árfolyamrögzítésből eredő felperes által érvényesített kár vonatkozásában a felperes keresetét elutasította, amely kérdés nem képezi a felülvizsgálati eljárás tárgyát, felperes fellebbezése hiányában a másodfokú eljárásnak sem volt tárgya.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró Miskolci Törvényszék 1.Mf.21.155/2014/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének

nem fellebbezett részét nem érintette, fellebbezett részét megváltoztatta és a felperes keresetét egészében elutasította, mellőzte az alperes perköltségben marasztalását, továbbá rendelkezett a felperes által alperes részére fizetendő mindkét fokú perköltség, valamint illeték és állam által előlegezett költségről.

A másodfokú bíróság a tényállást pontosította, illetve kiegészítette. E szerint az alperes nemcsak a minden hónap első péntekén tartott munkaértekezleten, hanem folyamatosan kapcsolatban állt M. A.-rel elektronikus levelezés útján. M. A. 2008. augusztus 4. napján alpereshez intézett levelében (F/14.) rögzítette, hogy fél év telt el azóta, hogy a vezetést Ó.-on az alperes átvette, gratulált neki, szívből megköszönte tevékenységét. A levélben megjegyezte, hogy miután ugyanannyi ideje foglalkozik acéllal, mint alperes az élettél, szeretné megismertetni acél tanulságokkal, élettanulságokkal. Tanácsokkal látta el levelében az alperest arra vonatkozóan, hogy a piac csak rövid távon tart fenn egy többlet árrést az átlagköltségekben, de hosszútávon csak a legalacsonyabb költségekkel tud túlélni, ő követi a beszerzésben a hosszú távú trendet az általános növekvő költségek ellenére, ezért fogadott M. úrral, hogy a plusz 200-as növekedés a vashulladék árakban 400-ban szeptemberre felére fog csökkenni. Ezért tanácsolta az alperesnek, hogy csak annyi hulladékot rendeljen meg, mint amire pillanatnyilag szüksége van.

Az alperes sajnálatát fejezte ki a vashulladék szállítások alakulása miatt. Közölte, hogy a stratégiája, hogy maximum egy hét vashulladék készletnek kell lennie az udvaron, mely 10.850 tonnát jelent. Közölte, hogy július 22-én értesítették a szállítókat, hogy mindent, ami túlszállítást jelent, augusztusi árakon fognak átvenni. Azt is közölte, hogy szüksége van a döntés szabadságára, szüksége van M. A. részéről egy nyereségszintre, amit elvár. Nem tud folyamatosan két oldalon táncolni, az egészsége nem engedi.

Az alperes 2008. szeptemberben figyelmeztette M. A.-t a magas készáru mennyiségekre. A készáru csökkentése érdekében a felperes részéről azt irányozták elő, hogy vagy többet kell értékesíteni, vagy kevesebbet termelni, ezért F. D.-t a vezetőség felszólította, hogy értékesítsen többet. A felperes vezető tisztségviselői, gazdasági vezetői 2008-ban is a folyamatos termelést tartották indokoltnak, mert a leállások költségesebbé teszik az eljárást.

2008-ban a felperesnél a I.-III. negyedév pozitív eredménnyel zárult, a 2008. I.-IX. havi tényleges főkönyvi kivonat szerint az eredmény 927.346.000 forint eredményt mutatott. Ezen nyereség változott decemberre 876 millió forint veszteségre, melynek okát M. A. abban látta, hogy a készáru szerződések alapján nem történtek meg a teljesítések. A IV. negyedévben a kereslet visszaesett, az

értékesítési árak jelentősen csökkentek, az euró árfolyam kedvezőtlenül alakult. 2008-ban a felperes ismeretlen számú és értékű megrendeléseket érintően a vevőknek jóváírásokat engedett, a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, hogy erre minőségi kifogás miatti korrekció, tényleges árváltoztatás vagy bármilyen más hiba miatt került sor.

Az így kiegészített és pontosított tényállást tekintette a törvényszék irányadónak, és a fellebbezést megalapozottnak találta, nem osztotta a közigazgatási és munkaügyi bíróság által levont jogkövetkeztetést. Jogi álláspontja szerint a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

A másodfokú bíróság az ítélete indokolásában azt emelte ki, hogy a felperesnek kellett megjelölnie a perben az igényérvényesítések során a károkozó magatartást, amivel okozati összefüggésben az általa megjelölt kára keletkezett. Így azt kellett vizsgálni, hogy a felperes az igényérvényesítést megalapozó tényelőadásában állított károkozó magatartás és a tényelőadása szerint őt ért kár tekintetében bizonyítási kötelezettségének eleget tett-e.

A másodfokú bíróság szerint a felperes a keresetlevelében az alperes károkozó magatartását abban jelölte meg, hogy az alperes felperes nevében indokolatlanul nagy mennyiségű acélhulladék alapanyagot vásárolt olyan időszakban, amikor köztudottan kimagasló volt az acélhulladék beszerzési ára. Kifejtette, hogy az alperes figyelmen kívül hagyta az acélhulladék ár várható alakulását. Károkozó magatartásként hivatkozott arra, hogy a nagy mennyiségű beszerzések előtt nem kérte a felperes taggyűlésének jóváhagyását, ami tekintve, hogy az alperesi károkozó magatartás meghaladta a rendes üzletmenet körébe tartozó döntések körét, elvárható lett volna az alperestől. A perbeli szakvélemények beszerzését követően a felperes pedig elfogadta a teljesen más károkozó magatartást megállapító szakvéleményeket. A másodfokú bíróság szerint a felperesnek az általa állított károkozó magatartást kellett bizonyítania. Mindehhez képest megalapozatlannak találta, hogy az elsőfokú bíróság elfogadta a szakértői véleményeket, és az alperes terhére rótta, hogy a számítógépes adatszolgáltatás négy adatbázisa összeolvasását nem jól végezte el, az adatokat tévesen szemlélte, és abból téves következtetést vont le, ezt meghaladóan az emelkedő készáru készletek és a csökkenő készáru megrendelések adatait a maguk valójában nem láthatta, így egyedül neki felróható, hogy hibás döntéssel a termelést nem állította le, hanem továbbra is teljes kapacitással rendelte el a felperes termelését, ezzel többletköltséget és kárt okozva.

Megállapította továbbá, hogy miután a megrendeléshez képest túlszállított hulladékot átvette az alperes, nem tagadta meg a szállítmány átvételét az Ó-C. Állomáson, nem küldött a feladónak

jogfenntartó nyilatkozatot és ezáltal kárt okozott. A másodfokú bíróság szerint a felperes ilyen károkozó magatartásra tényelődást nem tett, mindemellett a perbeli iratokból az állapítható meg, hogy a felperesi elvárás szerint a termelésnek folyamatosnak kellett lennie.

A törvényszék szerint az egymásnak ellentmondó bizonyítékok összességének mérlegelésével az adott gazdasági környezetre figyelemmel, amikor biztosan senki nem tudta meghatározni az esetleges áresés időpontját, a hulladékhiány bekövetkezte feltételezhető volt, nem állapítható meg, hogy az alperes előre láthatóan és kirívóan ésszerűtlen kockázatot vállalt a kiugróan magas hulladékbeszerzéssel. Az egy rossz üzleti döntés volt, üzleti kockázatot valósított meg, amivel összefüggésben egyébként még a valószínű, nem hogy a pontos kármérték sem volt a perben a másodfokú bíróság szerint megállapítható. Mindemellett a másodfokú bíróság ítélete indokolásában arra is kitért, hogy amennyiben a felperes bizonyította volna az általa állított alperesi károkozó magatartást és az azzal okozati összefüggésben jelentkezett kár összegét, vizsgálni kellene, hogy az alperes kimentési kötelezettségének eleget tett-e. E körben a másodfokú bíróság azt emelte ki, hogy az alperesnek újszerű stratégiai elképzelései voltak, de ezt a felperes többségi tulajdonosát, úgyis mint az alperes felett munkáltatói jogkört gyakorló taggyűlés képviselője ismerte, melyet a keresetlevélhez F/14. sorszám alatt csatolt levélváltás is alátámasztja. Az alperes munkaszerződésében - ellentétben F. D. munkaszerződésében foglaltakkal - nem határozott meg a felperes olyan tevékenységi és nyilatkozattételi kört, amely külön a felperes, illetőleg a munkáltatói jogkört gyakorló jóváhagyását kívánta volna meg. Mindebből arra lehet következtetni, hogy a felperes ismerve az alperes elképzeléseit, neki bizalmat szavazott, bár M. A. az elsőfokú ítéletben is megállapítottak szerint 2008. júliusában tudott a kiugró mértékű hulladékszállításról, semmiféle intézkedést nem tartott szükségesnek. Ugyancsak az F/14. számú levélből állapítható meg, hogy fogadást kötött maga M. A. is egy másik személlyel a hulladékár csökkenés vonatkozásában, ennek ellenére intézkedést nem tett. Mindezen körülmények az üzleti kockázattal vállalt esetleges károkozáshoz való hozzájárulást, mint jogellenességet kizáró körülményt támasztanak alá.

A másodfokú bíróság szerint abban az esetben, ha a felperes bizonyítási kötelezettségének eleget tett volna és az alperesnek a kárfelelősség alól nem sikerült volna magát kimenteni, akkor kellene vizsgálnia a bíróságnak, hogy a felperes kárenyhítési kötelezettségének eleget tett-e. E körben a másodfokú bíróság arra utalt, hogy a kiegészített tényállásból megállapítható, hogy a többségi tulajdonos és a munkáltatói jogkör gyakorlójának képviselője, M. A. minden alperesi elképzelésről, intézkedésről

tudomást kellett, hogy szerezzen, sőt, nemcsak ő, hanem a felperesi gazdasági társaságban tulajdonjoggal rendelkező további két cégcsoport képviselője is. A többségi tulajdonos M. A. ügyvezetőtől elvárható volt, hogy az alperesi magatartással kapcsolatban a szükségesnek tartott intézkedéseket tegye, esetlegesen a taggyűlést összehívja vagy többségi tulajdonosként döntsön, és ehhez utóbb kérje a további tulajdonosok hozzájárulását. A kárenyhítési kötelezettség körébe tartozik az is, hogy ha magasabb áron nem, legalább önköltségi áron vagy az alatt a készlet értékesítésre kerüljön, s az is, hogy a megkötött szerződések teljesítését a vevők felé az eredeti szerződéstartalommal kikényszerítse a felperestől. Nem állapítható meg, hogy a felperes bármilyen kárenyhítési tevékenységet folytatott, a túlzott hulladékmegrendelés ellenére 2008. novemberétől is folytatta a hulladék beszerzést, aminek indokoltságát megállapítani nem lehetett. Miután a felperest terhelte a kárenyhítési kötelezettség, s annak nem tett eleget, így a másodfokú bíróság szerint már önmagában emiatt sem bizonyította a felperest ért kárt, hiszen nem állapítható meg, hogy az elvárható kárenyhítési kötelezettség tanúsítása milyen összeggel csökkenthette volna a kár mértékét.

A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, melyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen az elsőfokú ítélet helybenhagyását, valamint az alperes kötelezését kérte a felperesnek a másodfokú eljárással, valamint a felülvizsgálati eljárással felmerült költségei megfizetésére, másodlagosan a Miskolci Törvényszéket mint másodfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára kérte utasítani.

A felperes a Ptk. 339. § (1) bekezdése, a Gt. 30. § (2) bekezdése megsértésére hivatkozott sérelmezve a jogerős ítéletnek azt a megállapítását, mely szerint nem bizonyította a kártérítési felelősség egyes elemeit, amely megállapítás iratellenes. A károkozó magatartás, a kár bekövetkezte, valamint az okozati összefüggés a megállapított tényállás alapján, valamint a kirendelt szakértők szakvéleménye által bizonyított. A felperest ért kár összezszerűségét a 247. sorszám alatti acélipari szakértői vélemény állapította meg. A jogerős ítélet a szakértői vélemény kárlevezetésével szemben semminemű kifogást nem fogalmaz meg. Tekintettel arra, hogy a kár összezszerűségét a perben szakértői vélemény állapította meg, így felperes a bizonyítási kötelezettségének e körben eleget tett.

A felperes szerint a jogerős ítélet indokolása okszerűtlen és iratellenes a jogellenesség kérdése körében is. Annak megítélése, hogy a károkozó magatartás meghaladja-e a szokásos üzleti kockázat körét - tekintettel arra, hogy a kérdés megítéléséhez kiterjedt acélipari ismeretek szükségesek - egyértelműen szakértői kérdés

volt. Az alperesi magatartás felróhatóságát, valamint annak a szokásos üzleti kockázatot meghaladó jellegét a perben született szakértői vélemények alátámasztják. Az eljáró törvényszék felperesi álláspont szerint nem volt abban a helyzetben, hogy - megfelelő acélipari szaktudás hiányában - a szakvélemények szakértői megállapításait felülbírálja, és azokkal teljesen ellentétes álláspontra helyezkedjen.

A jogerős ítélet jogellenesen a felperesi társaság egyik közvetlen tulajdonosára, M. A.-re telepíti a kárenyhítési kötelezettséget, holott a felperest, a kárenyhítés körében megteendő intézkedések körében éppen az alperes képviselte. Más - alperesen kívüli - személy ugyanis nem volt megfelelő információk birtokában, így nem volt lehetséges, s ennek következtében semmiképpen sem elvárható, hogy bármely más személy érdemi intézkedést tegyen a károkozás folyamata során. Az acélhulladék beszállítóktól történt átvételével a felperesnek fizetési kötelezettsége keletkezett, a felperest ért vagyoni kár pedig a hulladék árának megfizetésével következett be. Így a hulladék átvételét követően fogalmilag nem volt lehetséges kárenyhítési tevékenység végzése. A jogerős ítélet továbbá jogellenesen és az irányadó joggyakorlattal ellentétesen a kárenyhítési kötelezettséget nem a kár bekövetkeztekor, a kár elhárítása, illetve csökkentése érdekében tett intézkedésekre vonatkoztatja, hanem a kárenyhítési kötelezettséget a kár bekövetkezte utáni eseményekre, a kárral össze nem függő egyéb gazdaságossági intézkedésekre terjeszti ki, ezért a jogerős ítélet a Ptk. 340. § (1) bekezdésébe ütközik, és a Ptk. 342. § (2) bekezdését is sérti az a megállapítás, mely szerint a károkozáshoz a felperes hozzájárult azáltal, hogy 2008. július 4-én munkaszerződést kötött az alperessel, valamint azáltal, hogy M. A. 2008. augusztus 4-én megköszönte alperes munkáját, és azáltal, hogy M. A., habár tudott a károkozásról, de semmilyen intézkedést nem tartott szükségesnek. A jogerős ítélet ezen megállapításai iratellenesek, és a Ptk. irányadó rendelkezéseibe ütköznek.

A felperesi érvelés szerint a jogerős ítélet megállapításával ellentétben valamennyi, az elsőfokú ítéletben foglalt tényállás elem a felperesi beadványok több száz oldala során ismertetésre került. A jogerős ítélet téves megállapításával szemben az elsőfokú ítélet nem tartalmaz a felperesi kereseti kérelemtől eltérő károkozó magatartást. A keresettel érvényesített jog nem változott a per során, a felperes csupán új tényeket hozott fel annak megalapozására, így az ítélet a Pp. 146. § (5) bekezdés a) pontjába ütközik, mindemellett a perben a felperes a keresetét jogszerűen módosíthatta.

A felperes sérelmezte, hogy a jogerős ítélet önkényesen kiragadott egy-egy mondatot a tanúvallomásokból és a szakértői véleményekből, és azokat önkényesen, a szövegkörnyezetre tekintet nélkül, a valós

jelentéssel ellentétesen értelmezte, és használta fel az ítélet megalapozása érdekében. Nem vette figyelembe a perben kirendelt szakértők által előterjesztett szakértői vélemények megállapításait, az alperesi felróhatóság és az alperesi kirívóan ésszerűtlen kockázatvállalás körében ugyanakkor nem adta meg a mellőzés indokait, ezzel megsértette a Pp. 206. § (1) bekezdésében, valamint a Pp. 215. §-ában foglaltakat.

A felülvizsgálati kérelemben foglaltak szerint az eljáró törvényszék félreértelmezte azt, hogy jelen perben mit kell károkozó magatartás alatt érteni. Tévesen új károkozó magatartásnak minősített olyan körülményeket is, amelyekre az alperes a kimentés körében hivatkozott, illetve olyan körülményeket is, amelyeket az elsőfokú bíróságnak fel kellett tárnia annak megítéléséhez, hogy a károkozás a szokásos üzleti kockázat körébe tartozott, vagy kirívóan ésszerűtlen kockázatvállalást jelentett. Tévesen új károkozó magatartásnak minősítette, hogy az alperes a felperesnél rendelkezésre álló adatokat teljesen félreértelmezte, és emiatt alperes olyan késztermék megrendelésállományt látott fennállóknak, amely valójában és a nyilvántartások minimális gondosság mellett való helyes értelmezése esetén kiderülhetett volna alperes számára. Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy nem az adatok pusztán félreértelmezéséből származott a felperes kára, így a károkozó magatartás sem az, hogy az alperes az adatokat félreértelmezte. A felperes kára abból a magatartásból származott, hogy az alperes – akár a késztermék megrendelés állományára vonatkozó adatok félreértelmezésével, akár egyéb, a fokozott gondossági kötelezést megsértő beszerzői magatartás miatt – indokolatlanul nagy mennyiségű hulladékot szerzett be a perbeli időszakban. Az adatok félreértelmezésének kérdése úgy került a per középpontjába, hogy az alperes azzal kívánta magatartása nem felróható voltát igazolni, hogy szerinte kellő mennyiségű késztermék megrendelés szerepelt a felperesi nyilvántartásokban. Erre adta elő felperes, hogy az alperes teljességgel félreértelmezte a felperesi nyilvántartásokat. E körben az alperesen volt a bizonyítási teher, mivel a felróhatóság hiányát ezzel kívánta bizonyítani. Az elsőfokú ítélet pedig azért részletezte ezt a témakört, mert meg kellett indokolnia, hogy ez az érvelés miért nem alkalmas az alperes kimentésére.

A jogerős ítélet továbbá tévesen új, a felperesi keresettől eltérő károkozó magatartásnak minősítette, hogy az alperes teljes kapacitáson rendelte el a felperes termelését, a cégcsoportához tartozó hulladék beszállítókat a megrendelt mennyiségen felüli szállításokra buzdította, azt, hogy az alperesnek a hulladékpiacon megreformálásával kapcsolatos nézete téves volt, valamint, hogy az alperes nem tett jogfenntartó nyilatkozatot a túlszállító hulladék beszállítókkal szemben. E körben a felperes hangsúlyozta, hogy e magatartások szintén nem új, felperesi keresettől eltérő károkozó

magatartások, hanem a tényleges károkozó magatartáshoz vezető vagy azt kísérő körülmények, továbbá olyan körülmények, amelyeket az elsőfokú bíróságnak fel kellett tárnia ahhoz, hogy megítélhesse, hogy a károkozás a szokásos üzleti kockázat körébe esik-e, kirívóan ésszerűtlen kockázatvállalást jelent-e. Mindezekre tekintettel a jogerős ítélet a Pp. 164. § (1) bekezdésének megsértésével tévesen értékelt számos olyan körülményt a károkozó magatartás részeként, illetve új, a felperesi keresettől eltérő károkozó magatartásként, amely körülményeket valójában az alperesi kimentés körében kellett volna értékelnie. Ily módon pedig az alperesnek kellett volna bizonyítást teljesíteni e körülmények vonatkozásában, és nem a felperesnek.

A felperes hangsúlyozta, hogy a perben a kárösszegezésére bizonyításra került. A felperes az acélipari szakértők által a szakértői véleményben megállapított kárösszeg és a kárlevezetés elfogadásával teljes egészében magáévá tette a szakértői kárlevezetést, keresetét a 251. sorszámú beadványában a szakértő által megállapított kárösszegnek és kárlevezetésnek megfelelően módosította. Ebből következően nem az eredeti keresetben ismertetett kárszámítást kellett a törvényszéknek vizsgálnia, mint ahogy azt tévesen tette, hanem a felperes módosított keresete szerinti kárlevezetést és kárösszeget. A kártérítés összegét pedig a Pp. 206. § (3) bekezdése értelmében elsődlegesen a szakértői vélemény alapján kellett megállapítani, ezért a jogerős ítélet megállapítása jogszabálysértő. A károkozó magatartás a perben szintén bizonyításra került, mert a keresettel érintett időszakban beszerzett hulladékmennyiségek olyan tényadatok, amelyet felperes bizonyítékokkal igazolt, és amelyet a perben kirendelt könyvszakértő is megerősített, és a jogerős ítéleti tényállás is tartalmaz. A jogerős ítélet is megállapította, hogy az ügyvezetők közül az alperes volt felelős az alapanyag beszerzéséért és a pénzügyi vezetésért. Ebből adódóan az alperes teljes körűen felelős volt a hulladék beszerzések alakulásáért, ideértve az acélhulladék megrendelések megtételét, az esetleges túlszállítások átvételét és a megfelelő intézkedések elmulasztását is, amennyiben a túlszállításokat meg lehetett volna akadályozni. Azt a hulladékmennyiséget pedig, amelynek a beszerzése szükséges és indokolt lett volna, az acélipari szakértő állapította meg. Az indokolt acélhulladék mennyiségének megállapítása pedig olyan szakértői kérdés, amelyet az eljáró törvényszék az acélipari szektorra vonatkozó szaktudás hiányában nem volt jogosult felülbírálni. Az acélhulladék beszerzési ára és annak változásai is tényadatok, melyeket szakértői vélemény erősített meg. A felperesnek pedig abból keletkezett kára, hogy az alperes által feleslegesen beszerzett hulladék vételárát kénytelen volt a hulladék beszállítók részére megfizetni. A kár bekövetkeztét a törvényszék is elismerte, de téves álláspontja szerint a kár bekövetkeztét elidéző alperesi döntés a szokásos üzleti kockázat

körébe tartozott.

A felperesi érvelés szerint iratellenes a jogerős ítélet azon megállapítása is, mely szerint az alperes károkozó magatartása nem volt jogellenes. E körben a felülvizsgálati kérelem részletes levezetést tartalmaz arra nézve, hogy az alperes nem tudta bizonyítani, hogy a magatartása nem volt jogellenes, illetve nem volt felróható. A károkozás jogellenességét kizáró körülmény fennálltát a Pp. 164. § (1) bekezdése értelmében az alperesnek kellett bizonyítania. A bizonyítatlanság következményét a Pp. 3. § (3) bekezdése értelmében az alperes terhére kellett értékelni.

A felperes hivatkozása szerint érthetetlen és nyilvánvalóan iratellenes a jogerős ítélet megállapítása, miszerint M. A. egyetértett, illetve kifejezetten hozzájárult volna a perbeli időszakban a nagy mennyiségű hulladék beszerzéshez. A per folyamán nem állt rendelkezésre adat arról, hogy az alperes egyáltalán részletesen tájékoztatta volna M. A.-t a magyarországi acélhulladék árak alakulásáról, a késztermék megrendelésállományról és a meglévő késztermék készlet mennyiségéről. Az irányadó tényállás szerint is M. A. a 2008. júliusban beszerzett hulladék mennyiségéről már csak akkor szerzett tudomást, amikor valamennyi kirakatlan vasúti kocsit már a felperes gyártelepén belüli hulladéktéren, illetve hely hiányában a felperes gyárterületén kívül állt.

A felülvizsgálati kérelem részletesen kifejtett érvelést tartalmaz arra nézve, hogy a jogerős ítéletben a felróhatóságot kizáró körülmények miért nem megalapozott megállapítások. E körben hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet egyik esetben sem részletezte, hogy az adott körülményt miért ítélte olyannak, mint amely igazolja, hogy az ilyen tisztséget betöltő személytől elvárható gondosság tanúsítása az alperes részéről megtörtént, ezért a jogerős ítélet megsértette a Pp. 221. § (1) bekezdésében előírt indokolási kötelezettséget. Hangsúlyozta, hogy az adott helyzetben elvárhatóság megítélésekor a károkozó magatartás folyamatát kell vizsgálni és nem a károkozó magatartástól független körülményeket. Megjegyezte, hogy önmagában az acélhulladék árának alakulását nem róta az alperes terhére, ugyanakkor az ítélet által is elismert tény, hogy néhány hónap leforgása alatt az acélhulladék árak többszöröződtek, soha nem látott magasságokba emelkedtek, amely alperest arra kellett volna, hogy készítse, hogy a beszerzendő mennyiség meghatározásakor, majd a beszerzés végrehajtásakor rendkívüli óvatossággal és körültekintéssel járjon el.

A felülvizsgálati kérelem részletesen kifejtette azt is, hogy álláspontja szerint miért iratellenes a jogerős ítélet azon megállapítása, hogy alperesi károkozó magatartás nem jelentett a szokásos üzleti kockázat körét meghaladó kockázatvállalást. E körben kiemelte, hogy a jogerős ítélet nem indokolta, hogy a perben

mely bizonyíték támasztja alá azt a feltételezést, hogy hulladékhiány volt várható, hangsúlyozta, hogy a szükséges mennyiségű acélhulladék beszerzése mellett sem kellett feltétlenül hulladékhiányra számítani, sőt, az acélipari szakértő véleménye ennek ellenkezőjét támasztja alá. Utalt arra, hogy a szakértői vélemény egyébként alátámasztotta, hogy az esetleges termelés leállás sem okozott volna jelentős többletköltséget a felperes számára. Kiemelte, hogy a hulladékhiánytól való félelem a 2008. szeptemberi és októberi felesleges beszerzéseket még annyira sem indokolhatta, hiszen akkor már jelentős mennyiségű késztermék állt raktáron, és a késztermék megrendelés állomány is csökkenő tendenciát mutatott. Az adott helyzetben alperes számára is rendelkezésre álló információk alapján rendkívül kockázatos, spekulatív és ezért hibás döntés volt készletfeltöltésben gondolkodni, és a termelés által maximálisan legyártható mennyiséget jelentősen meghaladó acélhulladékot beszerezni. 2008. szeptemberben és októberében pedig már az adott helyzet egyáltalán nem indokolta a nagyobb mennyiségek beszerzését, és mivel jelentős készletek voltak raktáron, nem volt indokolt a maximális kapacitáson való termelés. A szakértői vélemények alapján megállapítható, hogy jelentősen kevesebb hulladékot kellett volna az alperesnek beszereznie, függetlenül attól, hogy ismeretes volt-e 2008. júliusában az árcsökkenés későbbi konkrét időpontja vagy sem. Felperes szerint abszurd az eljáró törvényszék azon következtetése, miszerint a károkozó magatartás azért nem minősülhet kirívóan ésszerűtlen kockázatvállalásnak, mert nem volt biztosan előre látható a hulladék áresés időpontja. E körben a felperes kifejtette, hogy a kockázatvállalás éppen attól minősül kirívóan ésszerűtlennek, hogy alperes annyit tudott biztosan, hogy rekord magas áron tudja az acélhulladékot beszerezni, hiszen soha nem volt azelőtt ilyen drága az acélhulladék, ugyanakkor nem látta előre az árak további alakulását, és ennek ellenére mégis a maximális termelési kapacitás másfélszeresét meghaladó hulladékot szerzett be. Anélkül buzdította túlszállításokra a hulladék kereskedőket, hogy tudta volna, hogy milyen irányú ármozgás lesz, mekkora mértékű, hány tonna lesz a túlszállítás, illetve mennyibe fog ez kerülni a felperesnek.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében azt is részletesen elemezte, hogy a törvényszék több tanúvallomásból kiragadott részlet alapján miért jutott arra a téves és iratellenes következtetésre, hogy a felperesnek az volt az elvárása, hogy a termelés a 2008. júliustól 2008. októberig tartó időszakban végig folyamatos legyen.

A felperes hivatkozása szerint az alperesi károkozó magatartást spekulatívnak, és ezért súlyosan gondatlannak, a kockázatvállalást pedig kirívóan ésszerűtlennek kell minősíteni azért, mert az alperes, mint pénzügyi vezető nem ismerte fel, hogy az

indokolatlanul nagy mennyiségű beszerzésben rejlő óriási veszteség kockázata miatt a multinacionális nagyvállalatként működő felperes is a fizetőképessége szélére kerülhet. Ezen megállapítást támasztja alá az is, hogy semmilyen körülmény nem vetítette elő az acélhulladék árának további emelkedését. Mindemellett az alperes figyelmen kívül hagyta a felperesi termelő tevékenység első számú arany szabályát, hogy egy nem vitatottan rendkívül bizonytalan piaci helyzetben a maximális havi termelési kapacitást meghaladó beszerzés ésszerűségét semmi nem tudja megindokolni. Különösen ésszerűtlen továbbá a felhalmozás, ha rekord magas hulladékarak vannak. A körültekintő eljáráshoz pedig a taggyűlés ésszerű és megalapozott döntését elősegítő előzetes tájékoztatása is hozzátartozott volna, különösen, ha a döntés - a kiugróan magas pénzügyi következményei, illetve kockázatai miatt - nem tartozik a szokásos üzemmenet körébe. Az alperes magatartásának felróhatóságát támasztja alá a felperes szerint, hogy a 2008. júliusi hulladékbeszerzés esetleges következményeit az alperes semmilyen tekintetben nem tárta fel, a felperesi nyilvántartási adatokat félreértelmezve tévesen mérte fel a felperes gazdasági helyzetét, mindemellett a cégcsoportbeli beszállítók szóbeli buzdítása is azt támasztja alá, valamint azt, hogy az alperes teljességgel tévesen mérte fel a piaci környezetet.

A felülvizsgálati kérelem részletesen kifejtette azt is, hogy miért iratellenes az a jogerős ítéleti megállapítás, hogy a felperes nem bizonyította, hogy eleget tett a kárenyhítési kötelezettségének. Sérelmezte, hogy a jogerős ítéletből nem állapítható meg, hogy a törvényszék szerint M. A.-t a kárenyhítési kötelezettség végső soron milyen minőségben terheli, úgy mint közvetett tulajdonos vagy mint felperesi ügyvezető. E körben a felperes hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet iratellenesen állapította meg, hogy M. A. 80,5 %-os üzletrész tulajdonos volt, ez a megállapítás egyértelműen iratellenes, mivel M. A. sosem volt a felperes tulajdonosa, hiszen a felperes 80,5 %-os tulajdonosa M. A. GmbH. & Co., valamint kisebb részben az L. L. S. GmbH. Az a körülmény, hogy az alperes munkaszerződését a munkáltató részéről a taggyűlés képviselőjében eljáró M. A. írta alá, még nem jelenti azt, hogy M. A. alperessel szemben állandó jelleggel egy személyben képviselte volna a munkáltatói jogkört gyakorló taggyűlést vagy akár maga M. A. gyakorolta volna a munkáltatói jogokat az alperessel szemben. Ezek alapján M. A.-re kárenyhítési kötelezettséget előíró törvényszéki álláspont nem megalapozott. Mindazonáltal a kárenyhítési kötelezettség körében a felperes megjegyezte, hogy a kárenyhítési kötelezettség kizárólag akkor terheli a károsultat, amennyiben a károsulttól bármely intézkedés megtétele az adott helyzetben általában elvárható. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet megalapozottan fejtette ki, hogy M. A.-tól, mint felperesi ügyvezetőtől, továbbá a felperes másik ügyvezetőjétől, F. D.-tól az adott helyzetben miért nem volt elvárható kárenyhítési

kötelezettség végzése a károkozás időpontjában.

A felperes azt is sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság tévesen azt várta el, hogy a már károsodott felperes hozza magát olyan helyzetbe, amellyel megszünteti a kárát. Ilyen kötelezettség azonban a Ptk. 340. § (1) bekezdéséből nem következik. A jogerős ítélet jogszabályellenesen vonja a felperesi kárenyhítési kötelezettség körébe azt az esetleges intézkedést, hogy legalább önköltségi áron vagy az alatt a készlet értékesítésre kerüljön, valamint, hogy a megkötött szerződések teljesítését a felperes a vevők felé az eredeti szerződés tartalommal kikényszerítse. Szintén nem tartozik a kárenyhítési kötelezettség körébe, hogy M. A. a károsodás bekövetkezte után bármilyen intézkedést tegyen. A felperes hangsúlyozta, hogy a kár a hulladékmegrendelés alperes általi megtételével, valamint a túlszállítások átvételével, illetve azok megakadályozásának elmulasztásával szükségszerűen be kellett, hogy következzen.

A felperes részletesen kifejtette azt is, hogy miért iratellenes a jogerős ítélet megállapításai a felperesi gazdasági társaság 2008. évi mérlegével kapcsolatban.

A kocsiállás pénz megfizetésével kapcsolatos kárigény körében a felperes hangsúlyozta, hogy a jogerős ítélet nem tette vitássá a kár bekövetkeztét, mindössze a kár összegszerűségét. Megállapítása azonban a Pp. 206. § (3) bekezdésébe ütközik, mivel az elsőfokú bíróság a kocsiállás pénz megfizetése folytán a felperest ért kár összegét igazságügyi könyvszakértő által adott szakvélemény alapján állapította meg. Ezáltal felperes eleget tett a bizonyítási kötelezettségének. Mindamellet hangsúlyozta, hogy a Ptk. ismeri az úgynevezett általános kártérítés fogalmát. A Ptk. 359. § (1) bekezdése értelmében, ha a kár mértéke - akár csak részben - pontosan nem számítható ki, a bíróság a károkozásért felelős személyt olyan összegű általános kártérítés megfizetésére kötelezheti, amely a károsult teljes anyagi kárpótlására alkalmas. Ezért a felperes szerint a károsultat nem érheti hátrány abból, és ily módon keresete nem kerülhet elutasításra pusztán azon ok miatt, hogy a kár pontos összege nem számítható ki.

Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte.

A felülvizsgálati kérelem a következők szerint részben alapos.

I. Az alperes károkozó magatartása

A másodfokú bíróság iratellenesen, a Pp. 206. § (1) bekezdését megsértve állapította meg, hogy az elsőfokú bíróság a felperes keresetében tett tényelődástól eltérő károkozó magatartást

vizsgálva és értékelve jogellenesen állapította meg az alperes kártérítési felelősségét. Ezzel ellentétben a közigazgatási és munkaügyi bíróság megállapíthatóan rendkívül széles körű bizonyítási eljárása során a felek valamennyi perbeli előadását, az alperes észrevételeit részletesen vizsgálta, ennek megfelelően, a felek bizonyítási indítványai alapján rendelte ki a szakértőket, rendelte el a szakértői vélemények kiegészítését, meghallgatta a per során felmerült további kérdések miatt többször is a szakértőket, és egyes tanúkat.

A per tárgyát az alperes kizárólagos feladat és hatáskörébe tartozó hulladék beszerzés vizsgálata képezte 2008. július 1. és 2008. október vége közötti időszakban. A felperes a keresetében arra hivatkozva kérte az alperes ügyvezető igazgató, mint a gazdasági társaság egyik vezető tisztségviselője és vezető állású munkavállalója kártérítési felelősségének megállapítását, hogy a perbeli időszakban indokolatlanul, a szükségleteket jelentősen meghaladó, nagy mennyiségű acélhulladékot szerzett be olyan időszakban, amikor az acélhulladék ára kiemelkedően magas, illetve lényegesen magasabb volt, mint az azt követő időszakban, és ezzel, valamint a 2008. júliusi acélhulladék beszerzések miatt a túlszállításokból eredően megnövekedett kocsiállási pénz (vagonállási díj) kifizetésével jelentős kár érte.

A felülvizsgálati kérelem megalapozottan kifogásolta, hogy a törvényszék tévedett annak megítélésekor, hogy a felperes keresete alapján mit kellett károkozó magatartás alatt érteni. Azok a körülmények ugyanis, melyeket az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során részletesen feltárt, nem új károkozó magatartások, hanem a hulladékbeszerzés volumene, mint az alperes perbeli időszakban vizsgálandó magatartása, mint üzleti döntése indokainak feltárása az alperes által hivatkozottak alapján a kártérítési felelősség alóli kimentés körében, illetve a perbeli időszakban a hulladék beszerzés nem vitatott volumenéhez kapcsolódó költségek és következmények, amelyek azért következtek be, mert az alperes a munkaviszonya megszüntetéséig, mint a felperes intézkedésre jogosult és kötelezett vezetője a kárenyhítési kötelezettségének nem tett eleget.

A felperes nemcsak arra hivatkozott a perben, hogy az alperes indokolatlanul nagy mennyiségű acélhulladék alapanyagot vásárolt magas beszerzési áron és minimálisan elvárható magatartás lett volna, hogy a rendkívülinek mondható beszerzés előtt legalább egyeztessen a tulajdonosokkal, szükséges lett volna a tulajdonosok tájékoztatása, a tulajdonosok jóváhagyásának beszerzése. Ehhez képest a felperes a per folyamán a beadványaiban folyamatosan hivatkozott a következőkre:

„Egy adott hónapban a felperes megrendelésállományának folyamatos kielégítéséhez feltétlenül szükséges acélhulladék mennyiségének

meghatározásához a felperes által legyártott és az adott hónapban ténylegesen értékesített félkész és késztermékek mennyiségéből indultunk ki".

„Erre azért volt szükség, mert a termelési terv és a gyártás adatai 2008. júliusát követően nem tükrözik a felperes megrendelésállományának folyamatos kielégítéséhez feltétlenül szükséges acélhulladék mennyiségét, mivel azok a kérdéses hónapokban – éppen alperes nagy mennyiségű acélhulladék beszerzése okán – már nem a valóságos megrendelői igényekhez igazodtak, hanem felperes tulajdonképpen „kényszergyártásban volt”. (keresetlevél 11. oldal).

„Alperes magatartása akkor felelt volna meg a fokozott gondosság mércéjének, ha (különösen a rekordárak idején) csak a termeléshez feltétlenül szükséges acélhulladék mennyiséget vásárolja.” (keresetlevél 18. oldal).

A másodfokú bíróság ítélete indokolásában a Pp. 206. § (1) bekezdésébe ütközően kirívóan okszerűtlenül a felperes terhére értékelte, hogy a felperes a keresetlevelében maga is indokoltnak tartotta a júliusi rekordhulladék beszerzés ellenére folyamatosan augusztus, szeptember, október hónapokban is a hulladék beszerzést, csak augusztust kivéve a vásárolt mennyiséget tartotta nagyobbak. Annak bizonyításául, hogy a perbeli szakvélemények a felperes tényelőadásától eltérő károkozó magatartást értékeltek, a másodfokú bíróság kiemelte, hogy a felperes előadásával „szemben a szakértők már szeptembertől nem hogy a hulladék beszerzést, hanem már a termelést sem tartották indokoltnak”.

Az előbbiekkal szemben a keresetlevél „a felperes megrendelésállományának folyamatos kielégítéséhez feltétlenül szükséges acélhulladék mennyiséget” jelölte meg, amely nem azonos azzal a mennyiséggel, amelyet valamennyi tényező figyelembevételével indokolt lett volna megrendelni.

A felperes 19. sorszámú beadványa 9. oldalán kifejtette: „Pusztán a készáru megrendelések vizsgálódásából egyébként sem lehet az egy adott hónapban megrendelendő acélhulladék mennyiségekre következtetni, a folyamat koránt sem olyan egyszerű, hogy utólag, kizárólag a készáru megrendelésekből megállapítható legyen a beszerzendő acélhulladék mennyisége. A beszerzendő acélhulladék mennyiségét ugyanis több más szempont is befolyásolja”. „Ennek megfelelően egy adott napon érvényes készáru megrendelésállomány nem azt jelenti, hogy az annak megfelelő mennyiségű késztermék legyártásához szükséges acélhulladékot a következő hónapban be kell szerezni, hanem a megrendelendő acélhulladék megállapításához – egyebek között – a meglévő készlet állapotokat is figyelembe kell venni, ez volt a beszerzés, azaz az alperes feladata.” „A beszerzett acélhulladék mennyiségek nem követik a félkész -, késztermék megrendelésállományokat, hiszen a

félkész, késztermék megrendeléseket vagy készletről, vagy újonnan gyártott termékekből teljesítették, továbbá nyilvánvalóan egyéb szempontok is szerepet játszottak a beszerzendő acélhulladék megállapításában".

A felperes 39. sorszámú előkészítő iratában kifejtette, hogy „a júliusi indokolatlanul nagy mennyiségű beszerzés miatt a felperesnél likviditási problémák alakultak ki. E körülményekkel alperesnek is tisztában kellett volna lennie, illetve ezeket, gondos és körültekintő eljárás esetén ismernie kellett volna és a megfelelő következtetést kellett volna levonnia a hulladékbeszerzések mennyiségére vonatkozóan.” Ezek a tényezők (jelentős mennyiségű késztermék készlet, likviditási problémák) „Nemcsak, hogy a hulladék készletszint stratégiai szinten való tartását indokolták volna, hanem akár a termelés átmeneti leállítást is (ahogy az később meg is történt)”. (9. oldal, azonos tartalmú a felperes 62. sorszámú előkészítő iratának 27. oldala).

A felperes 251. sorszámú beadványa tartalmazza „alperes kirívóan gondatlan károkozó magatartása nem abban érhető tetten, hogy nem látta a hulladékárak átfordulásának, esésének pontos időpontját, hanem abban, hogy az adott, már rendelkezésre álló információkat teljesen irracionálisan, kirívóan gondatlanul értékelve nem a lehető legkisebb hulladékkészlet beszerzésére, hanem készletezésre törekedett.” (5. oldal, 7. oldal).

A másodfokú bíróság ugyancsak jogellenesen értékelte a felperes terhére, hogy a perbeli szakvéleményeket elfogadta. A szakvélemények ugyanis a felperes előbbiekben kiemelt érvelését és kárlevezetését is figyelembe véve készültek. Ettől függetlenül nem volt eljárásjogi akadálya annak, hogy a felperes a keresetét az elsőfokú ítélet hozatalát megelőző tárgyalás berekesztéséig módosítsa. (Pp. 146. § (1) bekezdés). A keresettel érvényesített jog nem változott a per során, megállapíthatóan a felperes csupán új tényeket hozott fel annak megalapozására, valamint reagált az alperes érvelésére a kimentés körében.

Az előbbiekre tekintettel súlyosan tévedett a másodfokú bíróság, amikor azt állapította meg, hogy a felperes által megjelölt tényállás alapján nem bizonyított kár és minden alapot nélkülöző az is, hogy az elsőfokú bíróság által a rendelkezésre álló bizonyítékok, köztük az igazságügyi könyvszakértő és acélipari szakértő szakvéleményei alapján helyesen feltárt tényállást nem tekintette teljes körben irányadónak. A közigazgatási és munkaügyi bíróság ugyanis a széleskörű bizonyítási eljárás során feltárta az alperes hatáskörébe tartozó hulladékbeszerzésre vonatkozó döntések motivációit, azt, hogy milyen stratégiai elképzelései voltak az alperesnek, és azt is, hogy a megrendelés állományt az alperes miért értelmezte tévesen.

Az MFG vállalatirányítási rendszer vizsgálata alapján volt megállapítható, hogy napra pontosan bevezetésre kerültek az értékesítés területéhez tartozó cselekmények, a szerződések kötése, azok esetleges módosítása, a teljesített szerződések adatai, amely adatokhoz az alperes teljes körben hozzáfért. A rendelésállományra vonatkozó adatok (Auftragbestand) négy táblázatának adatbázisát azonban az alperes bizonyítottnak nem együttesen értékelte, hanem csak és kizárólag az új megrendeléseket tartalmazó és csak a pozitív tételeket feltüntető adatbázisbeli adatokat nézte, és ezek a számadatok késztették arra az alperest, hogy a magas hulladékárak mellett teljes kapacitáson működtesse az üzemet. Mivel a perben az alperes hulladék beszerzésével összefüggő döntéseit kellett a felperes keresete alapján vizsgálni, annak indokoltságára nézve szükséges volt annak vizsgálata is, hogy a havi megrendeléseket az alperes mi alapján adta le, hiszen a felperes az előbbieken kifejtettek szerint a perben mindvégig hangsúlyozta a hulladékbeszerzés indokoltsága tekintetében azt, hogy nemcsak a késztermék megrendeléseknek van jelentősége, hanem a félkész és készáru termékek volumenének is, ugyanis azokat a megrendeléseket nem kell újból legyártani, melyek a készletben már rendelkezésre állnak.

Mindezekre tekintettel az az elsőfokú ítéleti megállapítás, mely szerint az alperes félreértelmezte a megrendelésnél irányadó adatokat, nem maga a károkozó magatartás, amit a másodfokú bíróság tévesen annak minősített, hanem tény, melynek következtében hozta meg az alperes azokat a hulladékbeszállításra vonatkozó üzleti döntéseit, melyek a per tárgyát képezik. Mindemellett a felperes a felülvizsgálati kérelmében helytállóan érvelt azzal, hogy ez a kérdés azért merült fel, mert az alperes azzal kívánta magatartása nem felróható voltát igazolni, hogy szerinte kellő mennyiségű késztermék megrendelés szerepelt a felperesi nyilvántartásokban. Ezzel szemben mindkét szakértői vélemény alátámasztotta azt a felperesi előadást, hogy nem állt fenn olyan mértékű késztermék megrendelésállomány, amelyet az alperes tévesen kiolvasott a nyilvántartásokból.

II. A felperesnél bekövetkezett kár

A Kúria szükségesnek tartja a felek által vitássá nem tett következő tények kiemelését:

2008. évben az O. által vásárolt acélhulladék ára júniusban volt a legmagasabb (90.801 forint/tonna). A perbeli időszakban a beszerzési ár tonnánként júliusban 88.462 forint, augusztusban 78.096 forint, szeptemberben 60.225 forint, októberben 51.247 forint.

Ebben az időszakban, amikor a legmagasabb volt az acélhulladék ára,

az alperes hatáskörében a felpereshez mindösszesen 160.567 tonna acélhulladék érkezett be, melynek az árát a felperes megfizette. Az acélhulladék ára az alperes munkaviszonyának megszüntetését követő hónapban, 2008. novemberben volt a legalacsonyabb (33.732 forint/hó). Az acélhulladék ára az ezt követő hónapokban egészen 2009. szeptemberéig nem érte el a 2008. októberi árat, illetve a következő teljes évben alacsonyabb volt, mint 2008. szeptemberben. Tehát a perbeli időszakban a rekord magas árak mellett került beszerzésre rekord mennyiségű acélhulladék. Ezen időszakban az acélmű maximális kapacitáson folyamatosan üzemelt.

A 2008. novembertől kezdődő időszakban, az alperes munkaviszonyának megszüntetését követően, akkor, amikor legalacsonyabb volt az acélhulladék ára, a felperes a termelés visszafogására kényszerült és lényegesen kevesebb acélhulladékot vásárolt.

A perbeli szakvélemények eltérő kárszámítással ugyan, de egybehangzóan megállapították, hogy a felperest az alperes magatartásával okozati összefüggésben kár érte. A másodfokú bíróság azon téves jogi álláspontja következtében, hogy a szakvélemények nem a felperes tényállításai körében vizsgálták az alperes károkozó magatartását, nem fogadta el, hogy a felperes bizonyította, hogy kár érte. Minthogy a másodfokú bíróság az előbbiek szerint a közigazgatási és munkaügyi bíróság helyes álláspontjával szemben a károkozó magatartást nem az ahhoz vezető, illetve az azt kísérő körülményekkel egységesen ítélte meg, a perbeli igazságügyi szakvéleményeket jogsértően kirekesztette a bizonyítékok köréből, és érdemi döntése meghozatalakor figyelmen kívül hagyta.

Helytálló érvelést tartalmaz a felülvizsgálati kérelem arra nézve, hogy a kárösszegszerűségét a perben szakértői vélemény állapította meg, ezért bizonyítottnak kell elfogadni.

A másodfokú bíróság részletesen indokolta, hogy az egymásnak ellentmondó, a felperesi tényelőadás és bizonyítékok együttes mérlegelésével szerinte a felperes kétséget kizáróan miért nem bizonyította a kárt. Ehhez képest a 225. sorszám alatti szakértői vélemény tartalmazza, hogy a felperes és a könyvszakértő (134. sorszámú szakvélemény) a kárszámításra eltérő logikát alkalmaz, de a két számítás összegszerűen közelálló eredményre jut, az eltérés mértéke 2 %. Mindkét kárszámítás reális megfontolások alapján történt, azonban mindkét módszerben fellelhetők vitatható elemek (27. oldal). Épp ezért került sor a perben további szakvélemények beszerzésére. A 247. sorszám alatti szakértői vélemény a felek valamennyi észrevételét figyelembe véve a felperest ért kár mértékét 1.514.581.622 forintban határozta meg, a felperes 251. sorszám alatt ennek megfelelően pontosította a keresetét.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntésekor elfogadott szakvélemény

figyelembe vette az alperes azon észrevételét, hogy a gördülő kárszámítás duplázódást tartalmaz, és figyelembe vette azt is, hogy 8348 tonna, ami bár júliusi beszerzés volt, de augusztusban lett kiegyenlítve, korábban nem lett számításba véve augusztus hónapban. A gördülő kárszámításnál minden hónapban külön fejezetet nyitott azzal, hogy az elvárt készáru készlet és a stratégiai hulladékkészlet konstans módon rendelkezésre állt 2008. augusztus hónaptól. Minden hónapban csak és kizárólag a nyitott készáru rendeléshez szükséges hulladékkészletet az eredeti szakértésben meghatározott kihozatali mutatóval megszorozva meghatározta a szükséges beszerzendő hulladékmennyiséget, és ehhez adta hozzá az előző hónapban fel nem használt és az aktuális hónapban beszerzett hulladékmennyiséget. A többletet, mivel azt a hulladék beszerzéséért felelős vezető az aktuális hónapban olcsóbban szerezhette volna be, a két hónap közötti átlagár különbözetével szorozta és ez mutatta meg azt az összeget, ami az adott hónapban kárként jelentkezett. A végrehajtott korrekciók, mind a felperes, mind az alperes kérését figyelembe vették, a módosított számítás azonban változtatta a vizsgált időszak, azaz október végén „megmaradó” hulladék mennyiségét, amit a szakértő 2008. november, decemberben és 2009. január és február hónapban vett számításba. (247. sorszámú szakértői vélemény 3. oldal).

A másodfokú ítélet indokolása az iratok téves értelmezése alapján levont következtetéseket tartalmaz. Így például a felperes terhére róta, hogy nem került tisztázásra, hogy miért 2009. júliusig fogyott el az alperes által beszerzett hulladékmennyiség. A felperes indokolatlanul továbbra is folytatta a hulladékbeszerzést. Téves a megállapítás, mert az O. a perbeli időszakban az egybehangzó szakértői vélemények szerint teljes kapacitáson üzemelt, ami azt jelentette, hogy a beszerzett magas árú acélhulladékot felhasználta, amit jól mutat, hogy 2008. október végén a zárókészlet mindössze 6.680 tonna, mintegy egy heti készletnek elegendő volt. Ezért a felperesnek amennyiben hónapokra nem akart leállni a termeléssel, acélhulladékot kellett a továbbiakban is vásárolnia. A szakértői vélemény idézőjelben tartalmazza azt, hogy a készletet hónapokkal később fogyasztotta el a felperes, ami azt jelenti, hogy amennyiben havonként megállapítjuk a megrendelések és a készáru készlet, tehát a termelés és az értékesítés figyelembevételével azt, hogy milyen mértékű beszerzés lett volna indokolt, akkor a ténylegesen történt (alperesnek felrótt) beszerzés mennyisége csak hónapokkal később került volna felhasználásra, következésképp akkor is beszerezhető lett volna, amikor az acélhulladék ára tartósan alacsony volt.

Minden alapot nélkülöző annak értékelése is, hogy az alperes munkaviszonyának megszűnéskori időpontban a felperes nyereséges volt, ezért a másodfokú bíróság téves álláspontja szerint az alperes esetleges károkozó magatartása folytán nem keletkezett kár.

Ezzel szemben a szakvélemények a következőket fejtik ki:

„A gazdálkodó szervezet által készített 2008. évi beszámoló nem tartalmaz külön sorban információt arról, hogy milyen kár következett be az év során, de a számadatokból több ponton is tökéletesen látható a kár bekövetkezésére utaló tény.” (134. sorszámú szakvélemény 17. oldal).

„Az anyagköltéshányad-változás önmagában 3.676.871 ezer forinttal rontotta a gazdálkodó szervezet eredményességét az előző évhez viszonyítva, melyben a legjelentősebb tényező a beszerzett acélhulladék költsége.” (18. oldal).

„Az I.-III. negyedévi, még pozitív eredmény, és az év végi veszteség között a legfontosabb különbség az év hátralévő részében bekövetkezett kereslet visszaesés, az értékesítési árakban mutatkozó jelentős csökkenés, az euró árfolyam alakulása.” (20. oldal).

„A júliusi túlzott acélhulladék átvétel és az árfolyamrögzítéssel átvett acélhulladék jelentős anyagi kárt okozott. De nem ez volt a legnagyobb kár, hanem az, hogy a készlet figyelmen kívül hagyása miatt még akkor is jelentős acélhulladék megrendelés és átvétel volt, és ezáltal termelés, amikor már nem kellett volna, a dominó elv érvényesült!” (165. sorszám alatti kiegészített igazságügyi könyvszakértői vélemény 8. oldal).

Mindezek alapján bizonyított, hogy az alperes magatartásával okozati összefüggésben a felperest kár érte, ezért vizsgálható, hogy az alperes kártérítési felelőssége fennáll-e, illetve mennyiben áll fenn.

III. Az alperes kártérítési felelőssége

Az alperes kártérítési felelősségének fennállta kérdésében a perben irányadó jogszabályok a következők:

A Gt. 30. § (2) bekezdése szerint a vezető tisztségviselők a gazdasági társaság ügyvezetését az ilyen tisztséget betöltő személyektől általában elvárható gondossággal – és ha e törvény kivételt nem tesz –, a gazdasági társaság érdekeinek elsődlegessége alapján kötelesek ellátni. A vezető tisztségviselők a polgári jog általános szabályai szerint felelnek a gazdasági társasággal szemben a jogszabályok, a társasági szerződés, illetve a gazdasági társaság legfőbb szerve által hozott határozatok, illetve ügyvezetési kötelezettségeik felróható megszegésével a társaságnak okozott károkért.

Az Mt. 192/A. § (1) bekezdése szerint a vezető a vezetői tevékenységének keretében, illetve a 191. §-ban előírt szabályok megsértésével okozott károkért a polgári jog szabályai szerint felel.

A Ptk. 339. § (1) bekezdése szerint aki másnak jogellenesen kárt okoz, köteles azt megtéríteni. Mentésül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A Ptk. 340. § (1) bekezdése szerint a károsult a kár elhárítása, illetőleg csökkentése érdekében úgy köteles eljárni, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Nem kell megtéríteni a kárnak azt a részét, amely abból származott, hogy a károsult e kötelezettségének nem tett eleget.

A (2) bekezdés értelmében a károsult terhére esik mindazok mulasztása, akiknek magatartásáért felelős.

Amíg a munkajogban a vétkes kötelezettségszegés bizonyítása a munkáltatót terheli, a polgári jogban a károkozó akkor mentesül a felelősség alól, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Az általános elvárhatóság ez esetben pedig a Gt. 32. § (2) bekezdésében meghatározott, a vezető tisztségviselőkkel szemben támasztott fokozott gondosságot jelenti (BH 2001.594.).

A másodfokú bíróság jogerős ítéleti álláspontja szerint az adott gazdasági környezetre figyelemmel, amikor biztosan senki nem tudta meghatározni az esetleges áresés időpontját, amikor a hulladékhiány bekövetkezte feltételezhető volt, nem állapítható meg, hogy az alperes előre láthatóan és kirívóan ésszerűtlenül kockázatot vállalt a kiugróan magas hulladékbeszerzéssel. A másodfokú bíróság szerint az egy rossz üzleti döntés volt, üzleti kockázatot valósított meg.

A törvényszék jogi álláspontját a Kúria csak részben osztotta.

A másodfokú bíróság megállapíthatóan tévesen az alperes kártérítési magatartását egyszeri rossz döntésként értelmezte, pedig az irányadó tényállás alapján legalább négy, bizonyítottan az alperes által a hatáskörében meghozott üzleti döntés (illetve mulasztás) történt, amelyek tekintetében a kártérítési felelősségét külön-külön szükséges vizsgálni, és a Kúria szerint azok nem eshetnek azonos megítélés alá. A vizsgálandó és az előbbieken kifejtettek szerint kárt okozó üzleti döntések a következők voltak:

1. A 2008. július végéig a megrendelt és a visszaigazolt acélhulladék felett szállított 18.756 tonna tekintetében az alperes nem élt az átvétel megtagadási jogával. A túlszállítást tapasztalva semmiféle jogfenntartó nyilatkozatot nem tett. Ennek következtében 192 kirakatlan vagon torlódott fel, amellyel összefüggésben többletköltség keletkezett. Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel a kocsiállás pénz címén kifizetett többletet 6.694.904 forintban határozta meg. Rögzítésre került, hogy ez a helyzet 2008. augusztus

12-éig állt fenn.

2. A 2008. július végén az alperes által leadott augusztus havi 20.268 tonna megrendelés (tényleges beérkezés 22.691,07 tonna).

3. A 2008. augusztus végén az alperes által leadott szeptember havi 49.600 tonna megrendelés (tényleges hulladék beérkezés 38.508,39 tonna).

4. A 2008. október 3-ig az alperes által október hónapra történt 38.500 tonna megrendelés (tényleges hulladék beérkezés 39.462,57 tonna).

Az alperes a 2008. júliusi túlszállítás átvételével, valamint a 2008. augusztus, szeptember és október hónapra leadott megrendeléssel, a visszaigazolt mennyiséget meghaladó leszállítás átvételével a felperes gazdasági társaságnak jogellenesen kárt okozott. A Kúria megítélése szerint a 2008. július hónapban az alperes a meghozott üzleti döntéseivel még nem vállalt előre láthatóan és kirívóan ésszerűtlen kockázatot. 2008. augusztus végétől azonban kétséget kizáróan megállapítható, hogy nem az ügyvezető tisztséget, valamint vezető állású munkakört betöltő személyektől általában elvárható fokozott gondossággal járt el. Kártérítési felelőssége alól nem mentesülhet, mert nem bizonyította, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható.

A 2008. júliusi megrendelés mennyiségét a felperes maga sem tekintette károkozó magatartásnak. Ebben az időszakban ugyan rekord magas volt az acélhulladék ára, de június végén a termelési kapacitást meghaladta a készáru megrendelés (36.892,5 tonna), viszonylag alacsony volt a készáru készlet és a hó végi acélhulladék zárókészlet (4761 tonna). A felperes által is előadottak szerint a megnövekedett termelési kapacitáshoz és a júliusra előirányzott acélguba gyártáshoz, mintegy 41.700 tonna acélhulladék beszerzése vált szükségessé (keresetlevél 7. oldal, elsőfokú ítélet 6. oldal utolsó előtti bekezdés, felülvizsgálati kérelem 27. oldal). Ezért a 2008. július hónapra leadott 41.050 tonna megrendelés, melyből a szállítók 36.850 tonnát igazoltak vissza, még nem okozott volna kárt. A kárt az okozta, hogy a beszállítók - részben az alperes június végi értekezleten elhangzott biztatására, amely alperesi magatartás mögött az acélhulladék árak letörésére irányuló szándék állt - nagy mennyiségű hulladékot vásároltak fel, és azt a felpereshez - mivel az árak csökkentek, a veszteségük elkerülése érdekében - még júliusban be is szállították. Ennek következményeként a felpereshez 2008. júliusban 59.806,54 tonna hulladék beérkezés történt, a megrendelthez képest 18.756 tonnával több. A könyvszakértői vélemény szerint 22.956 tonna volt a túlszállítás, a könyvszakértői

vélemény szerinti adatot azonban azért nem fogadta el a Kúria, mert a 2008. júliusi megrendelést az előbbiek miatt nem tekintette károkozó magatartásnak.

Amikor az alperes észlelte a kialakult helyzetet, a helyettese Sz. T. július 22-én arról tájékoztatta a K. Kft. képviselőjét, hogy júliusi áron összesen 9500 tonna hulladékot fog átvenni, ezen felüli mennyiségért augusztusi árat fog fizetni. A K. Kft. ügyvezetője ezt egyoldalú és jogellenes szerződésmódosításnak tekintette és M. A.-hez, a tulajdonosi képviselőhöz fordult, aki úgy döntött, hogy csak a szerződéses mennyiségek kerüljenek magasabb, júliusi áron kifizetésre. Ehhez képest tény, hogy a 18.756 tonna túlszállításból a felperes mindösszesen 8348 tonna hulladékot vett át az augusztusi alacsonyabb áron, a fennmaradó 10.000 tonnát meghaladó mennyiségért a felperes kifizette a magasabb júliusi árat.

A túlszállítás eredményeként 2008. augusztus végén az acélhulladék zárókészlete 24.030 tonna volt, melyet az alperes megállapíthatóan az ezt követően meghozott döntésével, az augusztus hónapra leadott megrendeléssel megpróbált korrigálni, mert augusztus hónapra az előző hónapra megrendelt mennyiség felénél kevesebb mennyiségre, 20.268 tonnára adott le megrendelést.

A felróhatóság hiányát az 1. pont és 2. pontban megjelölt alperesi mulasztás és ahhoz szorosan kapcsolódó többletköltség (kocsiállás pénz) tekintetében a következők alapján fogadta el a Kúria bizonyítottnak.

- A tulajdonos képviselője előtt ismert volt az alperes hulladékpiac megreformálására való törekvése az optimális hulladékarak elérése érdekében. Ismert volt az is, hogy az alperes távolabbi célja egy 100.000 tonnás pufferkészlet létrehozására irányult, ezt az OAM pénzügyi helyzete ugyan nem engedte meg, de kisebb tartalék felhalmozása érdekében voltak tárgyalások.

- Folyamatos termelés esetén az egyheti szükségletnek megfelelő tartalékkészlet indokoltságát a szakértők megerősítették. Ezt a mennyiséget ugyan 4-6 ezer tonnában jelölték meg, de ismert volt és nem volt kifogásolt, hogy az alperes egyheti készletként 10.850 tonnával számolt. Ezt egyébként a felperes által a keresetlevélben előadottak sem cáfolták, és ez az alperes által kalkulált mennyiség, figyelemmel a kizárólagos döntési jogkörére és felelősségére, nem róható fel.

- Számos, az alperestől független körülmény közrehatása állapítható meg, így az acélhulladék árak hirtelen esése, amely a szakvélemények szerint sem volt előre látható és kiszámítható (225. sorszámú szakvélemény 35. oldal), a kezdődő világgazdasági válság,

az euró árfolyam emelkedése.

- Nem hagyható értékelés nélkül, hogy a 2008. júliusi túlszállítás nagy része a cégcsoporthoz tartozó cégektől (K. , A. B.), illetve M. A. érdekeltségébe tartozó cégektől (L., M. A.) érkezett. (134. sorszámú szakvélemény 3. és 14. számú melléklet), így ezeknél a cégeknél veszteség keletkezett volna, ha a júliusban felvásárolt árut az ezt követő hónapokban szállítják be.

- Az alperes megállapíthatóan a túlszállítás következményeit 2008. július és augusztus hónapban megpróbálta korrigálni. Ezek az intézkedések (augusztusi áron való átvétel, a megrendelés mennyiségének csökkentése) ekkor még alkalmasak lehettek volna a kár elhárítására, de az alperes további intézkedéseket nem tett, a 2008. szeptember és október hónapra leadott megrendelés volumene pedig már semmivel nem indokolható, a már bekövetkezett kár hatásait az elvárható előrelátást és fokozott gondosságot nélkülöző további alperesi hulladékbeszerzés megsokszorozta.

Perdöntő bizonyítéknak tekintette a Kúria a másodfokú bíróság által is értékelt, a jogerős ítéletben a tényállás kiegészítéseként részletesen ismertetett F/14. alatti 2008. augusztus 4-ei e-mailváltást a felperes és M. A. között. Ebből az e-mailváltásból egyértelműen kitűnik, hogy az alperes tudatában volt annak, hogy a 2008. júliusi magas áron történt beszerzés kárt eredményezett, hiszen kifejezte, hogy sajnálja, hogy „a vashulladék szállítások úgy alakultak, ahogyan”. M. A. utalt arra, hogy a piac csak rövid távon tart fenn egy többlet árrést az átlagköltségekben, de hosszú távon csak a legalacsonyabb költségekkel tud túlélni. Ezért tanácsolta az alperesnek, hogy csak annyi hulladékot rendeljen meg, mint amire „pillanatnyilag szüksége van”. Az alperes a tulajdonosi képviselő intelmét figyelmen kívül hagyva és annak ellenére, hogy tudatában volt annak, hogy az addigi beszerzés már a felperesi társaságnál kárt eredményezett, a továbbiakban, 2008. szeptemberre és októberre is nagy mennyiségű acélhulladékot vásárolt. Tette ezt olyan időszakban, amikor már a készáru megrendelések száma jelentősen csökkent, és a készáru termékek mennyisége pedig folyamatosan növekedett, amely körülményeket a hulladék megrendelések leadása során bizonyítottan értékelés nélkül hagyott, mert a vonatkozó adatokat félreértelmezte.

A 134. sorszám alatti igazságügyi könyvszakértői szakvélemény szerint „Bár július, augusztusban nem volt kiemelkedő az acélhulladék mennyiség megrendelés, de átvétel igen. A szeptemberi és októberi megrendelés azonban minden logikus számítás szerint nem kellően átgondolt, hiszen a késztermék készlet messze meghaladta a havi értékesítési volument.” (28. oldal).

„A júliusi túlzott acélhulladék átvétel és az árfolyam rögzítéssel

átvett acélhulladék jelentős anyagi kárt okozott, de nem ezt volt a legnagyobb kár, hanem az, hogy a készlet figyelmen kívül hagyva még akkor is jelentős acélhulladék megrendelés és átvétel volt, és ezáltal termelés, amikor már nem kellett volna." (33. oldal).

„Október elején már úgy nézett ki, hogy a megrendelésállomány és a készletezési igény kevesebb volt, mint a meglévő késztermék készlet, így valójában nem hogy további acélhulladék beszerzés nem szükséges, hanem fokozatosan le kell állítani a gyártást. (165. sorszámú szakvélemény 6. oldal).

A szakvélemények adatai alapján megállapítható, hogy az augusztus végi készáru készlet (31.559 tonna) tulajdonképpen fedezte volna a szeptember havi 13.254,31 tonna és az októberi 12.910,26 tonna megrendelést. Ezért vetették fel a szakvélemények, hogy tulajdonképpen a termelés visszafogása, illetve leállítása eredményezhette volna a júliusi rekordáron beszerzett rekordmennyiségű hulladék további kárt okozó hatásának kivédését.

Az alperes felróható magatartását és kártérítési felelősségét kellően megalapozza a 2008. szeptember és október havi hulladékbeszerzés, mert ennek volt a következménye a csúcsra járatott termelés és a magas önköltséggel gyártott jelentős mennyiségű készáru készlet, amely szeptember végén 34.995 tonna, október végén már 47.079 tonna volt, ami a júniusi készáru készlet kétszerese, tehát raktáron volt magas áron legyártott, egy havi termelési kapacitást meghaladó mennyiségű késztermék, amit csak önköltség alatt lehetett eladni. Az alperes tisztában volt azzal, hogy probléma van a kiszállításokkal, mert ez a kérdés volt a tárgya a szeptember végi Linzben tartott értekezletnek, mégsem vette figyelembe az októberre leadott megrendelésnél. A felperes az alperes munkaviszonyának megszüntetését követően, 2008. október 17-én rendkívüli készlet leértékelést hajtott végre.

M. A. tanúként vallotta, hogy a vezetői értekezleten azt irányozták elő a készáru mennyiségekkel kapcsolatban, hogy vagy többet kell értékesíteni, vagy kevesebbet kell termelni. Nyilatkozott arra nézve, hogy nem lehet több vashulladékot beszerezni mint amennyi az új megrendelésekben van. Ha nőnek a készletek, kevesebb hulladékot kell megrendelni és beszerezni. Nem kényszeríthető ki az értékesítés, mert a végén már szinte ajándékozni kellene az árukészletet. (64. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal 3. bekezdés).

F. D. tanúvallomása szerint a károkozó magatartás a hulladékbeszerzéssel, annak mennyiségével keletkezett. Figyelemmel kellett lennie az alperesnek a késztermék készletre, de annak felhalmozódása megítélésük szerint az indokolatlan mennyiségű hulladék beszerzésre vezethető vissza. (186. sorszámú jegyzőkönyv 13. oldal 3. bekezdés).

A közigazgatási és munkaügyi bíróság ítélete indokolásában helyesen értékelte azt a körülményt is, hogy 2008. októberre több napos leállásról tájékoztatta az alperes F. D.-t, az októbert érintő többnapos leállás pedig azért kiemelendő fontosságú, hiszen az alperesnek ezt tudva még nagyobb gondossággal kellett volna az októberi hulladékbeszerzést megterveznie. Alperes azonban ezen saját tájékoztatását is figyelmen kívül hagyta, amikor távozásáig, 2008. október 3-áig a hulladékmegrendeléseket egész október hónapra leadta.

A gazdasági társaságnál munkaviszonyban álló vezető tisztségviselő az ilyen tisztséget betöltő személyektől elvárható gondosságot akkor tanúsítja, ha a társaság által kötendő szerződés (adott esetben alapanyag megrendelés) valamennyi gazdálkodási szempontú lényeges feltételét igyekszik megismerni és feltárni. Erre az alperes részéről pedig az előbbieken kifejtettek szerint nem került sor.

Az alperesnek a 2008. szeptemberi és októberi megrendelések tekintetében a kimentésére vonatkozó perbeli hivatkozása az volt, hogy e hónapokra vonatkozó szállítások mennyiségeit és az árait már Sz. T. és M. A. úr maguk között egyeztették le, ezeken a megbeszéléseken nem vett részt. E körben az alperes volt a bizonyításra kötelezett, ezért a bizonyítatlanság a terhére esik [Pp. 164. § (1) bekezdés].

Az alperes állításával szemben a 134. sorszám alatti igazságügyi könyvszakértői vélemény 28. oldala tartalmazza, hogy az alperes aláírásával volt az acélhulladék megrendelés, szeptember hónapban 46.900 tonna, októberben valamennyi alperes neve aláírásával, de csak áregyeztető fax volt fellelhető és a visszaigazolások tartalmazznak mennyiségeket. Az alperes maga sem tette vitássá 11. sorszámú ellenkérelmében, hogy a megrendeléseket ő írta alá.

Sz. T. tanúvallomásában tagadta, hogy utasításokat kapott volna A. úrtól, vallomása szerint nem volt olyan, hogy A. úrral ketten intéztek volna hulladék beszerzést (90. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal). Amennyiben alperes távol volt, vallomása szerint mindenről tájékoztatta, egyeztetnie kellett vele. (90. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal).

M. A. tanúvallomásában hangsúlyozta, hogy az alperes egyedüli felelőse volt a beszerzésnek, ebben teljesen független volt (11. sorszámú jegyzőkönyv 3. oldal). A hulladékot szeptemberben és októberben is az alperes vásárolta. (41. sorszámú jegyzőkönyv 5. oldal 4. bekezdés). Nem volt kötelezettsége helyettesíteni az alperest távolléte idején (41. sorszámú jegyzőkönyv 6. oldal 3. bekezdés).

A károsult kárenyhítési kötelezettsége körében is téves megállapításokat és következtetéseket tartalmaz a jogerős ítélet.

Iratellenes az a megállítás, hogy M. A. többségi tulajdonos volt, mert nevezett a felperesi társaság többségi tulajdonosának a képviselője volt. Az megfelel a valóságnak, hogy 2008. április 15-től ő is ügyvezető volt, de nem az alperes felett, hanem mellette, helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a napi ügyek intézésében nem vett részt, az a körülmény, hogy a napi jelentéseket megkapta, nem értékelhető megalapozottan úgy, hogy folyamatosan tisztában kellett, hogy legyen az alperes tevékenységével. Az iratokból is kitűnik, hogy az alperest nem utasította, a F/14. alatt csatolt levélben is csupán tanácsokat adott neki. Ettől függetlenül az alperes kizárólagos hatásköre és felelőssége volt a hulladékbeszerzés, és a felperesi társaság likviditásának biztosítása, e körben egyszemélyi felelősségét kellően kifejezi a közel 3 millió forintos személyi alapbére. Következésképp téves az alperes kártérítési felelőssége körében tett azon jogerős ítéleti megállapítás, miszerint „a többségi tulajdonos M. A. ügyvezetőtől elvárható volt, hogy az alperesi magatartással kapcsolatban a szükségesnek tartott intézkedéseket tegye, esetlegesen a taggyűlést összehívja, vagy többségi tulajdonosként döntsön”. A tényállás szerint M. A. a júliusi beszerzésről július végén, legkésőbb augusztus 4-én értesült, de arra a perben nincs aggálytalan adat, hogy a szeptemberi, illetve az októberi beszerzésről mikor értesült.

Az pedig végképp nem várható el és nem értékelhető a kárenyhítési kötelezettség körében, hogy a felperes miért nem értékesítette a készáru készletet minél előbb önköltségi áron vagy az alatt, illetve miért nem kényszerítette ki a szerződések teljesítését a vevők felé az eredeti szerződéstartalommal.

A felperes felülvizsgálati kérelmében helytállóan érvelt azzal, hogy a kárenyhítési kötelezettség kizárólag a károsodás időpontjára értelmezhető. A károsulti kötelezettség körébe általában nem tartozik bele a kárnak bekövetkezte után a kár megszüntetésére törekvés (EBH 2010.2129.). A kárelhárítási, kárenyhítési kötelezettség a Ptk. 340. § (1) bekezdésében foglaltakra és a PK. 36. számú állásfoglalására is figyelemmel kizárólag a károsodásra vezető folyamatban, illetőleg a károsodás időpontjára vonatkozóan értelmezhető. A károsulttól elvárható kötelezettség körébe nem tartozik bele a kárnak bekövetkezte (adott esetben a magas áron indokolatlanul beszerzett acélhulladék kifizetése után) a kár megszüntetése érdekében való cselekvés. Tévesen várta el ezért a másodfokú bíróság, hogy a már károsodott felperes, miért nem hozta magát olyan helyzetbe, amellyel megszünteti a kárát. Ilyen kötelezettség a Ptk. 340. §-ának (1) bekezdéséből nem következik.

Az alperes által az indokolatlanul nagy mennyiségű hulladékbeszerzés által okozott kártól teljesen független az, hogy az abból készült késztermékek később milyen áron kerültek értékesítésre.

A kár elhárítása a felperes képviselőjében eljárva az alperesnek állt volna módjában, a júliusi rekordmennyiségű hulladék vásárlását követően szeptemberben és októberben - a termelésre és az értékesítésre, valamint a készáru készletre figyelemmel - az indokolt mennyiség beszerzésével. Az alperes munkaviszonyának megszüntetését követően a hulladékbeszerzés és a termelés csökkentésével a kár csökkentéséhez szükséges intézkedéseket F. D. ügyvezető megtette. A további acélhulladék beszerzés pedig azért volt indokolt, mert a beszerzett mennyiséget az alperesi munkaviszony fennállása alatti csúcsra járatott termelés felhasználta. E körülmény értékelése a másodfokú bíróság tévedésén alapult, melyet a Kúria az előzőekben már kifejtett.

IV. A kártérítés mértéke

A Kúria a kártérítés mértékét az elsőfokú bíróság által is elfogadott 247. sorszámú szakvélemény alapján állapította meg. A szakértő által kimutatott 1.514.581.622 forint összeget csökkentette az augusztus hónapra kimutatott 218.578.803 forinttal, figyelembe vette azonban a szeptember hónapra (531.078.941 forint), október hónapra (482.088.865 forint) meghatározott, valamint a 2008. november - 2009. február hónapokra kimutatott kármódosító hatást (282.835.014 forint). Minthogy az elsőfokú bíróság által megítélt - felperes által nem fellebbezett - 6.694.904 forint kocsiállás pénz a júliusi túlszállítással állt ok-okozati összefüggésben, ezen összeg tekintetében az alperes nem felel. Így a kártérítés összege 1.521.276.562 forint - 218.578.803 forint = 1.296.002.820 forint.

A Kúria a kamatot középarányos időponttól kezdődően ítélte meg, melynek tekintetében 2014. március 14-ig a Ptk. 301. § (1) bekezdése, 2014. március 15-től a 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 6:48. §-a az irányadó.

Mindezekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján részben hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és az alperes marasztalásának összegét leszállította, a felperes keresetét ezt meghaladóan elutasító részében a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta, míg a költség és illeték viselése és összegszerűsége tárgyában új határozatot hozott.

A nagyobb részt pervesztes alperes a Pp. 81. § (1) bekezdésére figyelemmel köteles a felperes részére együttes első-, másodfokú és

felülvizsgálati eljárási rész költséget fizetni.

A pertárgy értéke az elsőfokú eljárásban 2.017.718.944 forint volt, míg a vitatott összeg a másodfokú és a felülvizsgálati eljárásban 1.521.276.526 forint. A felperes az elsőfokú eljárásban 64 %-ban, a másodfokú, valamint a felülvizsgálati eljárásban 85,1 %-ban lett pernyertes.

A felperes a pervesztessége arányában a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján köteles viselni az állam által előlegezett költséget, valamint a le nem rótt illetéket. Mivel az alperes személyes illetékmentességben részesült, a 6/1986.(VI.26.) IM rendelet 14. §-a értelmében helyette a le nem rótt illetéket az állam viseli.

Budapest, 2015. július 1.

Dr. Tálné dr. Molnár Erika s.k. a tanács elnöke, dr. Stark Marianna s.k. előadó bíró, Szolnokiné dr. Csernay Krisztina s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

bírószági tisztviselő